NA IV. STRANI OBJAVLJAMO
seznam kandidatov Komunistične partije STO za tržaško občino

DELO

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Obnovljena izdaja leto I. štev. 15. | TRST SOBOTA, 16. APRILA 1949 | Cena 15 lir - 10 jugolir - 5 din

Sovražniki miru

Najbolj brezznačajen, surov in odkrito napadalen protisovjetizem je označil ozračje, v katerem so imperialisti pripravili in izvedli podpis Atlantskega pakta, t.j. prehod od faze mrzle vojne v fazo sklenitve vojaških pogodb, s katerimi postaja jasnejša in otipljivejša nevarnost nove vojne.

V istem ozračju najnesramnejšega in najpodlejšega protisovjetizma pa se je izvršil prehod sedanjih jugoslovanskih voditeljev, v novo fazo idajstva tako, da so ponovno in tokrat na najbolj jasen način dokazali s svojim stališčem utemeljenost obtožb, ki jih vsebuje resolucija I.U. in kritik s strani mednarodnega demokratičnega pokreta, ki ga vodi Sovjetska zveza. Titov govor na III. kongresu jugoslovanske ljudske fronte nam je končno potrdil odkrito sovražno in izzivalno stališče beograjske trockistične klike napram Sovjetski zvezi in državam ljudske demokracije ter njen popolen prehod v imperialističen tabor, v taborišče zakletih sovražnikov Sovjetske zveze, demokracije, svobode, napredka in miru.

Iz Titovega govora lahko razberemo, da je bilo sedanje stališče jugoslovanskih voditeljev napram Sovjetski zvezi, državam ljudske demokracije in mednarodnemu demokratičnemu pokretu ne samo predvideno v resoluciji I.U., marveč celo označeno v vseh svojih najrazličnejših oblikah. Stopnjema je Titova klika prešla iz najbolj farizejskih zagotavljanj o ljubezni do Sovjetske zveze VKP (b) — čeprav je vedno predpostavljala, da ključ vsemu v tem konfliktu ni «pravica na strani Stalina in VKP (b)», marveč na strani Tita in CK KPJ — na obtožbo, da Sovjetska zveza ni nič drugega kot imperialistična in kolonizatorska dežela, ki skuša napraviti iz Jugoslavije svoj «agrarni privesek».

Sedaj pa je njihovo stališče postalo še jasnejše in odkritejše. Tito v svojem zadnjem govoru ne govori več o Sovjetski zvezi in VKP (b) kot o voditeljici in vodilni sili mednarodnega socialističnega in demokratičnega gibanja, ne govori niti več o «kolonizatorskih» poskusih s strani dežele socializma, marveč skuša dokazati, da Sovjetska zveza zaradi svojega stališča do jugoslovanskih voditeljev ne predstavlja več vodilne sile mednarodnega pokreta in da VKP (b) ni več nosilka marksizma-leninizma.

Sedaj pa nam postaja še jasnejše da ni preveč težak korak iz tega trditve k trditvi, da sta VKP (b) in Sovjetska zveza «degenerirala» ter da ni težak prehod k nadaljnji trditvi, da so edini «nosilci» marksizma-leninizma jugoslovanski voditelji.

Pomisliti moramo, da je resolucija I.U. že pred 10 meseci obtoževala jugoslovanske voditelje zaradi tega stališča!

Toda Titov govor, ki temelji v svoji celoti na protisovjetizmu in ki po drugi strani se ne niti z besedico dotika dejanske nevarnosti nove vojne, ki grozi človeštvu po sklenitvi zloglasnega Atlantskega pakta, ima na drugi strani še drug «leitmotiv», ki nam v celoti razjasnuje prehod jugoslovanskih voditeljev v imperialističen tabor. Tito je skušal s svojimi protisovjetskimi obtožbami opravičiti pred jugoslovanskimi narodi vedno pogostejši trgovinski blagovni promet z deželami - članicami Atlantskega pakta in ga skuša prikazati pod novo krinko, ki nam dokončno potrjuje obtožbe revizionizma marksistično-leninističnega nauka, ki ga vsebuje resolucija I.U.

Tito pravi dobesedno: «Kot posledica gospodarskega pritiska, ki ga izvaja nad našo deželo prenekatera vzhodna država, smo zgubili nekaj časa predno smo uspeli si zagotoviti dobavo teh strojev in opreme s strani raznih kapitalističnih dežel. Predvsem smo morali pospešiti svoj izvoz v te dežele.... da smo lahko uspešno nadaljevali uresničenje petletnega načrta. Vam lahko zagotavljamo, da smo tudi s te strani premagali največje težkoče in smo si zagotovili močan kontingent in opreme strojev, ki so nam bili potrebni, da smo lahko sami izdelali druge stroje in oromarveč tudi za težko industrijo. marveč tudi za težko industrijov. Malo prej pa je poudaril, da so sklenili te trgovinske pogodbe «ne da bi nudili najmanjše politične koncesije, ki bi nasprotovala našim načelom».

Jasno je torej, da skušajo s tem neopaženo pretihotapiti ne samo mistifikacijo marksizma-leninizma, marveč — kar je še najbolj težko — tudi mistifikacijo zgodovine, ker predstavljajo imperialistične dežele v vlogi nesebičnih mecenov, ki ne zahtevajo «najmanjše politične koncesije» v zameno za opremo težke industrije taki deželi kot je Jugoslavija. Ta poskus prevare nam dokazuje ne samo podlost beograjske klike, marveč in predvsem njeno šibkost, ko z grozo opaža da se bliža tisti dan, ko bo pred jugoslovanskimi narodi in mednarodnim demokratičnim pokretom polagala račun svojega delovanja.

To dejstvo je še v večji meri potrjeno tudi od nalog, ki jih je Tito postavil na koncu svojega govora in kjer posveča 5 od sedmih točk budnosti proti «notranjim sovražnikom». Jasno je, da so za Tita «notranji sovražniki», ki jim je posvetil svojo «budnost», tisti vedno številnejši odredi zdravih sil jugoslovanske Kompartije in jugoslovanskih narodov, ki so zagrabili za nepremagljivo orožje marksizma-leninizma, da se lahko borijo in prepodijo sedanje zločinsko vodstvo države in povrnejo svojo deželo v veliko socialistično družino miru in demokracije.

Iz vsega tega lahko zaključujemo, da je protisovjetska in protisocialistična Titova klika dokončno prešla v tabor imperializma, da je postala najnevarnejša podružnica imperialističnega izzivanja in da se je pridružila vojnim hujskačem ter jih podpira s svojimi protisovjetskimi klevetami in obtožbami.

Titova klika je torej z vsemi svojimi babičevskimi in beltramovskimi priveski postala sovražnica miru v svetu, ker skuša s svojim stališčem in svojo propagando razbiti iz notranjosti fronto partizanov miru. Se jasnejši nam zato postaja provokatorski namen ustanovitve nekega «odbora za mir» s strani tukajšnje protisovjetske podružnice.

Proti tej kliki, kakor proti imperialistom in vojnim hujskačem, se moramo brez prizanašanja in brez usmiljenja boriti.

KAREL ŠISKOVIC

ZBOROVANJE OB ODHODU TRŽAŠKE DELAGACIJE V PARIZ

Narodi bodo vsilili mir kljub vsem oviram imperialistov

Tržaško ljudstvo je darovalo zastavo delegaciji, ki odpotuje v Pariz Policija aretirala in pozneje izpustila tovariša, ki je pobiral podpise za mir

Predvčerajšnjim popoldne so tržaški demokratični prebivalci na veličastnem zborovanju na trgu Sv. Jakoba pozdravili delegacijo, ki bo na Svetovnem kongresu miru v Parizu zastopala sile miru našega mesta.

Toda tudi ob tej priliki se je tukajšnja policija izkazala in dokazala, da se strogo drži načel, ki so jo do sedaj vodila pri vsakem nastopu demokratov. Aretirala je namreč tovariša, ki je imel v rokah nekaj pol s podpisi miru. Zaradi ostrega protesta navzoče množice in predstavnikov tržaškega odbora miru, je bil tovariš pozneje izpuščen.

«Ostro protestiramo proti takim postopkom» je dejal tov. Radich takoj ob začetku svojega govora. Protestiramo, ker je to najbolj grobo oviranje naših pravic

Tov. Radich, predsednik Zveze enotnih sindikatov, je torej prvi spregovoril v imenu Tržaškega odbora miru, potem ko je otvoril zborovanje in mu dal besedo dr. Zbogar-Brocchi Karel, ki je bil prav v sredo obsojen na 8 mesecev pogojnega zapora samo zaradi tega, ker je povedal resnico v obraz tistim ljudem, ki zavlačujejo vprašanje vseh pod fašizmom odpuščenih uslužbencev.

Toda vse to se ne dogaja samo v Trstu, marveč po vsem svetu, kjer so še na oblasti imperialisti. Francoska vlada, ki je prodana ameriškemu finančnemu kapitalu, je ukrenila, da ne bodo smele šteti delegacije na Svetovnem kongresu miru preko 8 ljudi. S tem hoče omejiti velikanski pomen te veličastne manifestacije miru. V Braziliji pa je vlada prepovedala kongres s surovo silo policije in pri tem usmrtila in ranila več delegatov. To so torej z delavcem v Terniju, ki ga je ustrelila italijanska klero-fašistična policija, ker je manifestiral za mir, prve žrtve napadalnega in vojnohujskaškega Atlantskega pakta. To so torej prve žrtve tiste vojne, ki jo hočejo povzročiti «tisti, ki čakajo sprožitev novega konflikta, da bi si s svinčnikom beležili milijardne profite» je dejal tov. Justo Košuta, član Tržaškega odbora za mir,

«Toda vse te ovire bodo zaman, narodi bodo vsilili mir» so dejali vsi govorniki, ki so sledili tovarišem Radichu in Košuti. To je povedala tov.a Karleta, ki je govorila v imenu tržaških žena, to je povedala tov.a Marina Bernetič, ki je govorila kot članica tržaške delegacije, ki se bo v teh dneh podala v Pariz.

Posebno navdušenje je prevzelo zbrano množico, ko je stopila na govorniški oder tov.a Marina Bernetič in je zagotovila vsem prisotnim v imenu delegacije, da bo ta ponesla v Pariz glas tržaškega ljudstva, glas tržaških mladincev, glas tržaških delavcev in tržaškega delovnega ljudstva. To zagotovilo pa je našemu ljudstvu še posebno drago, ker bo prepričano, da bodo vsi delegati sveta in vseh narodov v svetu zvedeli preko naših predstavnikov, da je tudi Trst proti vojni

Ovire pokretu partizanov miru pa se ne omejujejo na to, da je bil aretiran in potem izpuščen tovariš, ki je pobiral podpise proti vojni, da so odklonili potne liste marsikateremu članu delegacije. Vojaška uprava je ponovno dokazala svojo ozkogrudnost, ko je odklonila dovoljenje za tiskanje zaključne resolucije zborovanja partizanov miru, ki je bil 3. aprila.

Poleg tega pa moramo beležiti provokatorski poskus Babičeve protisovjetske skupine, ki je ustanovila nek svoj «odbor miru», ki je poslal resničnemu odboru za mir pismo, v katerem poziva na združitev obeh odborov. Odbor za mir pa je odgovoril preko tržaškega tiska, da je to poskus prevare demokratičnih in miroljubnih množic Trsta in da je potrebno, da razpusti svoj takozvani odbor miru in da pozove svoje pristaše, naj se združijo okoli pravega vodstva gibanja partizanov miru Provokacija sestoji v tem, da bi hoteli agenti Titove klike v Trstu, ki je dokončno prešla v tabor imperializma in ki je torej prav tako proti miru, kakor vsi drugi vojni hujskaši na svetu, razbiti tržaško fronto miru iz notranjosti in tako pomagati imperializmu.

Toda provokatorjem, agentom imperializma in vsem protiljudskim elementom naše ljudstvo odgovarja: Vojne ne bo!

Pripravljajmo se za 1. maj!

Odbor za proslavo 1. maja 1949. je na predlog predstavnikov Komunistične partije sklenil na svoji zadnji seji, da organizira 1. maja popoldne v okrajih Milje, Opčine, Nabrežina in Dolina velike ljudske veselice v znaku slovansko-italijanskega bratstva in borbe za mir.

Odbor je nadalje odobril naslednje točke programa, ki bo naknadno predložen ZVU in sicer:

1. v soboto 30. aprila veselice in predstave vseh dvoran, ki so na razpolago;
2. kresovi in razsvetljeni napisi po gričih nad mestom;
3. 1. maja ob 6. uri - budnica z godbami;
4. ob 15 uri ljudske veselice po podeželskih okrajih z govori, pevskimi nastopi, godbenimi koncerti, športnimi prireditvami in telovadnimi nastopi.

Odbor zagotavlja pomoč vseh organizacij, ki jih predstavlja, za organiziranju velikega zborovanja, ki ga bodo ob priliki 1. maja najavili Enotni sindikati.

Odbor za proslavo je sklenil izdati naslednji

POZIV

Delavci, demokrati!

1. maj se nam bliža! Tudi letos bo slovensko in italijansko ljudstvo Trsta stopilo na trg, združilo se bo v veličastne manifestacije v mestu in na podeželju in bo pod rdečimi delavskimi zastavami pokazalo svojo voljo, da brani mir z borbo proti vojnim načrtom imperializma in njemu podrejenega nacionalizma, z borbo v obrambo demokratičnih svoboščin.

Delavci in demokrati!

mobilizirajte se in mobilizirajte najširše množice, popularizirajte velik praznik dela in konkretni pomen manifestacij za mir, ki jih letos imajo v Trstu in po vsem svetu.

DELAJTE že od sedaj, da zagotovite popolen uspeh manifestacijam in ljudskim veselicam bratstva!

Mladinci in mladinke!

Nadaljujte in pospešite priprave za telovadne nastope, ki bodo organizirani v popoldanskih veselicah!

Meščani!

Odklonite vsak poskus nacionalističnega razvrednotenja slavnega internacionalnega praznika in združite se z delavskim razredom in slovansko-italijanskim demokratičnim gibanjem okoli zastave solidarnosti in enotnosti delavcev vseh dežel.

ODBOR ZA PROSLAVO 1. MAJA

ASIŽZ BO PODPIRALA volivni program KP

Antifašistična slovansko - italijanska ženska zveza je po preučitvi volivnega programa, ki ga je objavila Komunistična partija STO ob bližajočih se upravnih volitvah v Trstu in okolici in ki temelji na geslih miru in spoštovanju demokratičnih svoboščin

ugotovila, da je v tem programu vsebovana težnja po uveljavitvi zahtev in pravic žena, mater, delavk in da vsebuje posebne zahteve po obrambi detinstva, socialnega skrbstva, narodnostnih in kulturnih pravic.

Zato je ASIZZ pripravljena vsestransko podpreti Komunistično partijo v mestu in Miljah ter ŠIAU v štirih podeželskih okrajih.

Poziva vse žene, ki streme po miru, ki ljubijo svojo družino, naj se zavedajo svoje odgovornosti, da če oddajo svoj glas za demokratično občinsko upravo, bodo obenem oddale svoj glas za mir.

Značilne razlike

Primorski dnevnik, 12. 4. 49.: In prav v tem dejstvu da je v težkih borbah prekaljena Kompartija Jugoslavije znala resničo dosledno in revolucionarno postopati v primeru agentov imperializma v svojih vrstah... vidimo **v tem pogledu vso razliko** med jugoslovansko in ostalimi kompartijami.

Iz pisma CK VKP (b) od 4. 5. 48.: Tito in Kardelj prikazujeta odstranitev angleškega vohuna Valebita iz zunanjega ministrstva kot njegovo osebno propast... Ni znano, zakaj ostaja patentirani angleški vohun Leontič še dalje v sestavu zunanjega ministrstva FLRJ. Sovjetski vladi je znano, da še trije sodelavci jugoslovanskega poslaništva v Londonu služijo angleški obveščevalni službi.

Iz teh dejstev vidi vsakdo prav lahko *vso razliko v tem pogledu.*

Miroljubne sile sveta podpirajo kongres miru v Parizu

V Pariz se podajajo delegacije vseh dežel - Dolga vrsta znanih intelektualcev se je odzvala pozivu za mir

V sredo 20. aprila bo v Parizu otvoritev Svetovnega kongresa partizanov miru. Delegacije iz vsega sveta so se že podale v Pariz in nekatere so že prispele. Odbor za pripravo tega kongresa je imel te dni redne seje, na katerih so prisostvovali delegati vseh tistih odborov miru, ki so se v tem zadnjem času ustanovili po svetu in ki so pristopili k tej veliki iniciativi za ohranitev miru in za preprečitev nove vojne, ki grozi človeštvu po podpisu Atlanskega pakta. Med temi pa je tudi predstavnica tržaškega odbora za mir, dokt.a Laura Weiss.

Do sedaj je pristopilo Pripravljalnemu odboru za pripravo Svetovnega kongresa miru preko 600 milijonov prebivalcev zemeljske oble, toda pričakuje se, da se bo to število podvojilo, ker je nevarnost novega oboroženega konflikta odprla oči vsem miroljubnim ljudem.

Poleg teh milionov in milijonov ljudi, ki vsestransko odobravajo in podpirajo veliko manifestacijo miru v Parizu, se je odzvalo pozivu intelektualcev in Mednarodne demokratične ženske zveze veliko število zelo znanih politikov, pisateljev, pesnikov, igralcev, umetnikov cerkvenih mož itd.

Priobčujemo imena najbolj poznanih in vidnih predstavnikov intelektualcev, ki so pristopili veliki stvari miru. Med Francozi so naslednji: Aragon, g.a. Eliane Brault, Abbe Jean Boulier, Jean Casou, Aime Cesaire, Raymond Cogniat, Pierre Cot, Aime Cotton g.a Eugenie Cotton, g.a Gabrielle Duchene, Paul Eluard, Yvez Farge, Justin Godart, Frederic Joliot-Curie, g.a Irene Jolot-Curie, g.a Francois Leclerc, Louis Martin-Chauffier, Pablo Picasso, Marcel Prenant, Paul Rivet, g.a Romain Rolland, Armand Salacrou, g.a Elsa Triolet, Vercors. Med Angleži: Bernal, Crowther, Haldane, Hewlett-Johnson, škof Canteburyja: Pritt, g.a Pritt, g.a Wooster, Bernard Shaw. Med Italijani: g.a Alessandrini, Alvaro, Bontempelli, Guttuso, Miglioli, g.a Isa Miranda, Nenni, Petrassi, g.a Ravera, g.a Maddalena-Rossi, De Santis, Sereni, Vittorini, Guy. Med Američani: Fast, g.a Jackson. Kahn, Weltfish, g.a Winter Charlie Chaplin. S Sovjetske zveze: Solohov, Fadejev, Fedosejev, Nina Popova, Vavilov, Vanda Wassiljewska. Danci: g.a Olsen, Andersen Nexoe. Norvežani: g.a Sverdlup-Lunden. Švedi: g.a Andreen. Poljaki: orejsza, Dembovski, Krujkovski, g.a Praguerova. Čehoslovaki: Drda, g.a Hodinova. Mukarowski. Nemci: Kellermann, Mann, Nuschke, g.a. Seeghers. Irci: O' Casey. Španci: Giral, g.a Uriz. Indijci: Mulkanand. Čilci: Neruda. Brazilijanci: Amado. Kitajci : g.a Čaj Čang. Mehikanci: Cardenas.

In še bi lahko naštevali v nedogled. To so najbolj poznani ljudje v svetu, ki so se odločili, da se bodo borili za mir z vsemi svojimi močmi, da bi bila zagotovljena človestvu dolga perioda miru in da bi bili poraženi vsi vojni hujskači ki bi s krvjo teroriziranega človeštva kopičili ogromne dobičke. Zato kličejo vsi miroljubni ljudje. Mir in mir naj zavlada kljub nasprotnemu prizadevanju imperialistov.

«Delo» želi vsem svojim bralcem, naročnikom, prijateljem ter vsem demokratom slovenske in italijanske narodnosti vesele Velikonočne praznike. Naj naše družine praznujejo Veliko noč v znamenju miru in bratstva med narodi!

ZAM španski mladini

Zveza antifašistične mladine je 13. aprila poslala ob priliki dneva solidarnosti s špansko mladino svoj pozdrav Združeni socialistični mladini Španije, ki se bori proti Francovemu režimu za svobodo svoje dežele, ki je bila podjarmljena od mednarodnega fašizma s sokrivdo kapitalističnih vlad v svetu. Ta pozdrav ob 14. aprilu, osemnajsti obletnici proglasitve republike, je prav sedaj velikega pomena, ker se anglo-ameriški imperialisti pripravljajo na sprejem Franca in njegovega terorističnega režima v napadalni Atlantski pakt.

PO ZADNJIH IZJAVAH BEOGRAJSKIH IZDAJALCEV

V Jugoslaviji raste ljudski odpor proti Titovim imperialističnim agentom

Aretacije v Makedoniji - Beograjska „Glavnjača" je prepolni komunistov in demokratov - Nadaljnje aretacije kulturnih delavcev v Ljubljani - Jugoslovanski izseljenci v Ameriki obsojajo Titovo kliko

Teror, ki je vladal že prej, se je poostril še posebno po sklepu Politbiroja, da je treba proti internacionalistom postopati z vso ostrino. Urad državne varnosti (UDB) je postal absoluten gospodar državnega aparata, vojske, Komunistične partije ter vseh ostalih političnih, sindikalnih in drugih organizacij.

Celotni javni aparat je podvržen temeljiti čistki.

Tako je bilo iz vodstva Sindikalne zveze LR Makedonije aretiranih 10 preizkušenih sindikalnih voditeljev, ker so se strinjali z resolucijo IU. Med temi je predsednik Remzi Ismail, bivši predsednik Angele Petkovski ter član glavnega sindikalnega odbora, španski borec in pomočnik ministra Trajko Miškovski, ki ga je KPJ kot zvestega borca poslala l 1924 študirat v SZ. Na izpraznjeno mesto predsednika je bil postavljen podpolkovnik UDB-e Dmitar Aleksovski, podnačelnik UDB-e za Makedonijo.

Pred dvema mesecema so napredovali v čin generallajtnantov štirje pomagači Rankoviča, rablja jugoslovanskih narodov, in sicer dva pomočnika zveznega notranjega ministra Mičunovič Veljko in Stefanovič Svetislav ter notranja ministra LR Srbije Slobodan Penezič in Makedonije Cvetko Uzunovski, notranji minister Crne gore Savo Joksimovič pa je iz polkovnika postal generalmajor. Tako, vidimo, se tudi višji vojaški rangi polnijo z najbližjimi Rankovičevimi pajdaši.

Vojaški zapori so bili že v avgustu lani prenatrpani. Toda vedno in vedno novi priporniki prihajajo, od navadnega vojaka do generala. Za internacionaliste velja še posebno strog režim v zaporih. Nikdar jim ne dovolijo, da bi šli na zrak, prav tako pa jih mučijo s stradanjem. V zaporu je mnogo najodličnejših borcev iz narodno osvobodilne vojne. Tako je zaprt narodni heroj polkovnik JA Slavo Stanojević, general Moma Djurič, vojni invalid major JA Popivoda, borec iz leta 1941 ter mnogo drugih najboljših oficirjev J. A. Kazni za one, ki so se izrazili za resolucijo IU, znašajo 3 do 4 leta ječe.

Prav tako je v civilnih zaporih po vsej državi na tisoče in tisoče komunistov in antifašistov, ki so ostali zvesti Sovjetski zvezi in nadaljujejo z vidnimi uspehi svojo ofenzivo. Po doseženih uspehih nameava utrditi svoje položaje za nadaljnje operacije.

Atenska vlada se zaradi brezupnega položaja in bližajče se katastrofe skuša rešiti z blazno avanturo, ki bi resno ogrozila mir v svetu. Z incidenti, ki jih izziva na albanski meji namerava po ukazu anglo-ameriških imperialistov izzvati oborožen spopad z Ljudsko republiko Albanijo.

Zveza partizanov STO organizira v ponedeljek 18. t.m. v Saležu veliko partizansko zborovanje v znamenju borbe za mir. Začetek zborovanja je določen za 15. uro. Govorila bosta tovariša ADO SLAVEC in NELLO GRISONI. Sodelujeta godba Sv. Križa in pevski zbor Nabrežine.

Vsak dan prihajajo v Beograd nove množice delavcev, ki so bili prisiljeni zapustiti svoje domove in delo, ker so se uprli Titovi politiki. Tako je bilo v Makedoniji, kjer je bilo v zadnjih dneh februarja in v marcu aretiranih nad 2000 delavcev, ki so bili poslani v Beograd. Tam so bili nastanjeni v Beograjski trdnjavi, v Beograjski ječi in v Beograjski «Glavnjači». Ta je prepolna komunistov in demokratov. Tudi v Ljubljani so bile aretirane že dve znani kulturni delavki. Dr. Janez Logar je znan slavist, literarni kritik in kulturni delavec, ki že od leta 1941 deluje v Osvobodilni fronti. Med borbo je postal član Partije, bil je aretiran ter odpeljan v taborišče Dachau. Njegov mlajši brat dr. Tine Logar, slavist in filolog je prav tako sodeloval v Osvobodilni fronti od vsega početka. Njega so že začetkom leta 1942 aretirali Italijani ter ga odvedli v koncentracijsko taborišče Urbisaglio (Macerata), od koder je po kapitulaciji Italije odšel k partizanom. Je član Partije in kot njegov brat. zvest mednarodni socialistični fronti in Sovjetski zvezi.

Rankovičeva UDB-a, ki je dejansko postala edina oblast v državi, ne zaupa nikomur več. Tako sta dobila generala Vukanovič in Morača, ki sta vodila jesenske manevre na Kosovem polju, vsak po tri «spremljevalce», kateri so dobili strog nalog, da ubijejo generala, če bi se poskušala od njih oddaljiti.

Svoj bes pa ne znašajo samo osebno nad internacionalisti, temveč tudi nad njihovimi družinami Tako so izgnali iz Beograda rodbino narodnega heroja Arse Jovanoviča, ki je bil lani na zverinski način ubit od Rankovičevih rabljev. Tudi mati generala in majorja Popivode, kateri je leta 1941 odšlo 3 članov družine v partizane, je bila nasilno poslana iz Beograda.

— O —

Veliki fronti Jugoslovanov, ki se bore proti izdajalski Titovi kliki, pripadajo tudi naši izseljenci v zapadnih državah. Tako so Južni Slovani v Kanadi, katerih organizacije se po vsej državi združujejo v Svet kanadskih Južnih Slovanov, zavzeli odločno stališče proti beograjski protisovjetski skupini. Titovi agenti so spočetka skušali pridobiti to organizacijo kanadskih Jugoslovanov, da bi jo uporabili kot svojo agenturo za razbijanje kanadskega delavskega pokreta.

Ko pa jim je to zaradi odločnosti članov Sveta izpodletelo, so ga hoteli razbiti. To razbijaško akcijo so vodili Titovi diplomatski predstavniki, katere pa je razkrinkalo glasilo kanadskih Jugoslovanov «Jedinstvo» kot razbijače izseljeniškega pokreta. Zato seveda «Jedinstvo» ne puste več v Jugoslavijo.

«Novo vreme», glasilo progresivnih Bolgarov in Makedoncev razkrinkuje razbijaško delo Titovih agentov, ki z brezplačno delitvijo propagandnih brošur in posebno izdajo lista «Svobodne Makedonije» skuša vnašati razdor med makedonske izseljence v Kanadi ter jih potegniti v protisovjetski tabor.

Organizacija «Slovenski Jug», ki predstavlja vse demokratične Srbe v ZDA je na svoji letni skupščini sprejela resolucijo, v kateri obsojajo Titovo protiljudsko kliko, ki preganja in ubija najboljše borce Jugoslavije.

Jugoslovanski izseljenci v Argentini so pod okriljem Jugoslovanskega centralnega sveta še v juliju lani zavzeli odločno stališče za resolucijo IU ter obsodili izdajstvo vodstva KPJ.

Prav tako obsojajo razbijaško dedovanje titovcev, ki skušajo izseljence odcepiti od naprednega delavskega pokreta v Argentini. V enem od teh pisem opozarjajo izseljenci: «Vedite, da Wall Street nudi pomoč samo državam, kjer smatra, da ima možnost zrušiti demokracijo in vzpostaviti fašizem.» Titovi agenti so uspeli le v tem, da so se polastili časopisa «Jugoslovenski iseljenički vjesnik» (Prav tako kakor v Trstu!)

Tudi Zveza jugoslovanskih izseljencev Avstralije je na svoji konferenci sprejela resolucijo, v kateri obsoja vlado FLRJ in njene diplomatske predstavnike, ki skušajo razcepiti izseljeniške organizacije in delavski pokret v svetu.

UKINITI MORAJO FAŠISTIČNI ZAKON

Dovolj je zapostavljanja slovenskega naroda in jezika

Za odstranitvijo slovenskih napisov na javnih lokalih pri Sv. Ani so prišli na vrsto nagrobni spomeniki, ki imajo slovenske napise. Posamezni «italianissimi» načelniki raznih občinskih uradov stopnjujejo svoje raznarodovalne metode. Za njih velja vedno zakon. Pri tem se pa ne ozirajo na dejstvo. da je to fašistični zakon, katerega bi se sploh ne imelo smatrati za pravega, zlasti še, če se govori o kaki «demokraciji» povojne dobe. Seveda niso za vse to odgovorni le posamezni predstavniki, marveč je v polni meri odgovorna občinska uprava, ki je v rokah Giuntinih strank. Še večja krivda pa tiči pri VU,ki je prav za prav odgovorna, da delajo elementi, ki jih je izbrala in jih postavila na sedanja mesta, po svojih načrtih in se pri tem ne ozirajo na škodo, ki jo povzročajo prav slovenskemu življu na tem področju.

Kar je pa v zvezi z nagrobnimi spomeniki, leži krivda tudi na cerkveni oblasti, ki ni nič storila, da bi preprečila tako grobo onečaščenje naših mrtvih. Ali pa je morda pozabila na Kristusove besede «pojdite in učite vse narode?» Človek, bi si ne mogel nikdar predstavljati, da se mora kaj sličnega dogajati v dvajsetem stoletju in v dobi takozvane demokracije. Toda na žalost je tako. Naš narod in naš jezik se skušala zriniti od povsod. Ni dovolj, da se ga zrine iz uradov, iz mesta, da se ga zabrani živim; treba ga je zriniti tudi iz pokopališč, prepovedati tudi mrtvim. To je geslo demokristjanov, ki bi morali po svojih «načelih» dajati zgled medsebojne ljubezni in spoštovanja ne glede na narodnost. Sistematično so začeli ponavljati to, kar je pred nekaj desetij počenjal fašizem. Toda temu njihovemu početju bo slovenski narod odgovoril tako, kot je odgovoril fašistom: «Ne klonemo!» Njemu ni uspelo, dasiravno je že računal na gotovo zmago in se je zato posluževal vseh sredstev, ravno ne bo uspelo tistim, ki se danes poslužujejo fašističnih zakonov. *In to naj si enkrat za vselej zapomnijo!*

Razblinila se je Titova špekulacija

Sofija — Uradna vladna agencija Ljudske republike Bolgarije je sporočila, da je bil bivši podpredsednik bolgarskega ministrskega sveta in bivši član Izvršilnega komiteta Komunistične partije Bolgarije Trajčo Kostov imenovan na mesto ravnatelja bolgarske narodne knjižnice. Se pred tem pa je ista uradna agencija demantirala vsako vest o aretaciji Trajča. Kostova in drugih bolgarskih vladnih funkcionarjev. Poudarila je, da je bil Trajco Kostov razrešen samo navedenih funkcij in da ni bil izključen iz Komunistične partije.

Vse te izjave bolgarske uradne agencije nam dokazujejo, kako daleč so prišli beograjski izdajalski voditelji, ki so po vsem svetu raztrobili preko Tanjuga in Tita, da so bile v Bolgariji izvršene številne aretacije in da je med aretiranci tudi Trajčo Kostov. Razbobnali so tudi, da so to imperialistični agenti in hoteli tako dokazati, da so kritizirali jugoslovansko vodstvo imperialistični agenti. S tem so si hoteli zagotoviti neko nedolžnost, ki jo nimajo in ki je ne morejo imeti zaradi svojega podlega izdajstva.

Kljub temu pa je razrešitev Kostova nov dokaz, kako se mora voditi borbo proti odklonom, ki so pojavljajo v demokratičnem pokretu in v vrstah komunistov. Tega niso zmožni beograjski voditelji, ki se silno boje vsake kritike, ki je le, ker se dan obračuna bliža s pospešenimi koraki.

POLITIČNI OBZORNIK

Kitajska

Nacionalistična vlada je končno sprejela o sem točk Maocetunga, ki so bile pogoj za prenehanje državljanske vojne. Radio Svobodne Kitajske je javil, da so se na podlagi teh 8 točk začela uradna pogajanja za kapitulacijo Kuomintanga.

Vodstvo nacionalistov, ki je do sedaj zavlačevalo pogajanja, je izgubilo poslednjo nado, da bi se moglo upirati ogromni premoči ljudske vojske. Verjetno bodo sprejeli tudi pogoje predaje do petka 15. aprila, ki je bil postavljen kot zadnji rok za začasno premirje.

Za primer, da nacionalistična delegacija na pogajanjih v Pekingu ne bi sprejela od ljudske vlade postavljenih pogojev, so demokratične armade pripravljene za splošno ofenzivo, da uničijo poslednji odpor nacionalistov. V ta namen so zasedli neki otok na reki Jangce ter utrdili na južnem reke mostišče manjšega obsega.

ZDA

Vojni proračuni ZDA, kot ga je sprejela parlamentarna finančna komisija, znaša za leto 1949-50 skoro 16 milijard dolarjev ter je za 5 in pol milijard višji od lanskega.

James Forrestal, ki je bil do nedavna obrambni minister ZDA, znan kot velik sovražnik Sovjetske zveze ter duhovni oče ameriške oborožitve, je pred kratkim zblaznel. Neke noči, ko je slišal gasilsko sireno, je v nočni srajci stekel na cesto ter kričal, da prihaja Rdeča armada. Spravili so ga v umobolnico, da se še drugi Amerikanci ne bi nalezli strahu pred Rusi.

Miroljubno vlogo Atlantskega pakta je najbolje prikazal predsednik parlamentarne komisije Cl. Cannon z besedami: «Moskvo in vsa važna središča je treba zadeti v prvem tednu vojne in to z letali. Atlantski pakt nam je prinesel vojaška oporišča, sedaj potrebujemo še letala».

Grčija

Monarhofašistična vlada je podala ostavko. Dosedanji predsednik.

Sofulis je prejel mandat za sestavo nove vlade. Vzrok vladne krize sta predvsem popolnen uspeh ofenzive partizanov ter, stavka državnih nameščencev v vsej Grčiji. Ta dva uspeha grških demokratičnih sil najbolje dokazujeta, da je vlada brez vsake opore v državi in sloni le na bajonetih tujih čet.

Stavka državnih nameščencev se je izvedla po vsej državi. Kljub najhujšemu pritisku vlade in odredbi, da so vsi državni nameščenci mobilizirani, je stavka popolnoma uspela. Vlada je morala zaradi enotnosti stavkujočih odnehati in celo izpustiti voditelje sindikata državnih nameščencev, ki so bili že predani vojaškemu sodišču.

Grška demokratična vojska nadaljuje z vidnimi uspehi svojo ofenzivo. Po doseženih uspehih namerava utrditi svoje položaje za nadaljnje operacije.

Velika Britanija

Zaradi svoje izrazite imperialistične in protiljudske politike so angleški laburisti izgubili v zadnjih delnih volitvah v pokrajinske zbore preko 100 sedežev. V sami londonski pokrajini so izgubili 26 sedežev ter jih imajo samo še 64, isto tako kot konservativci.

V londonski luki stavka nad 16000 pristaniških delavcev, zaradi česar je ves promet ustavljen. V znak solidarnosti se jim je pridružilo tudi 4000 mornarjev. Vlada namerava za delo v luki uporabiti vojake.

I. KONGRES KOMUNISTIČNE MLADINE

Za ojačenje vrst mladih komunistov

V nedeljo 10. t. m. je imela tržaška komunistična mladina svoj prvi redni kongres. Za ta kongres so se mladinci komunisti pripravili s polno zavestjo važnosti kongresa, posebno v zvezi utrditve in razširitve komunistične mladine. Za kongres so bili izvoljeni delegati vseh slojev: delavci, študenti, kmetje Slovenci in Italijani, ki so v številnih diskusijah pokazali svojo politično zrelost in borbeno zavest.

Ob otvoritvi kongresa, ki se je vršil v dvorani «Skamperle» pri Sv. Ivanu, so med navdušenim ploskanjem izvolili v častno predsedstvo kongresa najboljše sinove delovnega ljudstva, ki so žrtvovali svoja mlada življenja v borbi proti razrednemu sovražniku Tako so bili izvoljeni: Eugenio Curiel, Ivo Ribar-Lola, bratje Petracco, Sergij Cermelj, Pino Tomažič, Alojz Fraušin, Arrigo Gorjak.

Tržaško delovno ljudstvo in kmetje okolice so konkretno pokazali svojo popolno solidarnost in zaupanje do komunistične mladine in njenega kongresa. Številne delegacije iz mestnih predelov, tovarn, podjetij in okoliških vasi so se vrstile na odru in prinašale borbene pozdrave naših organizacij in prebivalstva.

Da ni ta kongres samo lokalnega pomena, so nam pokazale številne pozdravne brzojavke, med temi brzojavka iz Prage, ki jo je poslalo uredništvo «Nove borbe» s pozdravi jugoslovanskih študentov, ki so se rešili Rankovičevega terorja. To je najboljši dokaz mednarodne povezave in priznanje naši komunistični mladini, katero so skušali že pred resolucijo IU tukajšnji Titovi agenti enostavno likvidirati, kar so dejansko Tito in njegovi «najzvestejši» storili v Jugoslaviji s SKOJ-em

Tržaška komunistična mladina pa se je proti temu izdajstvu odločno postavila v bran in razbila izdajalske manevre nacionalistov. Temu je najboljši dokaz ravno nedeljski kongres, iz katerega bo izšla komunistična mladina utrjena in pripravljena na bodoče važne naloge, ki jo čakajo posebno še na našem ozemlju, katerega skušajo imperialisti z Atlantskim paktom spremeniti v vojaško bazo.

V tem smislu je povdaril važnost in pomen kongresa tudi generalni sekretar Komunistične partije STO tov. Vidali, ki je prinesel pozdravne Kompartije. V svojem pozdravnem govoru je orisal zgodovino in slavne internacionalistične tradicije tržaške komunistične mladine. Podčrtal je med drugim važne naloge, ki jih imajo mladinci-komunisti tudi v zvezi z obrambo miru, upravnimi volitvami in splošno borbo proti imperializmu. Ožigosal je izdajalski govor, ki ga je imel te dni Tito v Beogradu, kjer je odkrito in sovražno napadel ZSSR in države ljudske demokracije in tako dokazal svoj odkriti prehod v tabor imperializma. Tov. Vidali je tudi podčrtal važnost, da se vrste komunistične mladine stalno razširijajo in krepijo z novimi močmi, ker je komunistična mladina oni najvažnejši vir iz katerega črpa Partija svoje kadre. Govor tov. Vidalija so prisotni odobrili z navdušenim ploskanjem.

Tov. Rabar je podal izčrpen referat, ki je tvoril jedro za številne diskusije. V svojem referatu kjer je prikazal celo zgodovino mladih komunistov, je tov. Rabar podčrtal veliki pomen političnega študija in izoblikovanja mladih kadrov. Tudi tov. Rabar je prikazal izdajalsko delo, ki so ga nameravali izvršiti nad komunistično mladino tukajšnji nacionalistični voditelji.

Na popoldanskem zasedanju so sledile plodovite diskusije številnih delegatov. V duhu mednarodne solidarnosti, kot slavne tradicije tržaške komunistične mladine, so bile poslane pozdravne resolucije mladini Španije, Komunistični mladini Italije, Anglije, ZDA, Kitajske in Grčije.

S tajnimi volitvami je bil naknadno izvoljen Centralni komitet, ki ga sestavljajo: Blažina Angel, delavec; Pescatori David, ind. izvedenec; Rabar Silvio, delavec; Košuta Sreča, dijakinja; Baučer Dušan, delavec, Vilhem Adolf, delavec; Fabi Bruno, delavec; Michelazzi Bruno, delavec; Adram Rudolf, delavec; Gorella Eda, uradnica; Knelpp Egidio, delavec; Mokole Ludvik, delavec; Mulalan Lucijan, uradnik; Ronček Lucijan (Mašeo), delavec; Kodrič Dušan, akademik; Krevatin Lino, delavec; Hrovatin Stanka, učiteljica; Runtini Lilijana, uradnica; Bogatec Zarko, delavec; Družina Vilma, uradnica; Ledi Marjan, dijak; Čermelj Josip, delavec; Norbedo Idilio, delavec; Borri Giuliano, dijak; Antonac Gina, uradnica; Tremul Sergij, delavec. V odboru je prostih deset mest za mladince iz cone B.

Mladinci ladjedelnice Sv. Marka so darovali krasno zastavo. Ob zaključku kongresa so vsi prisotni z navdušenjem zapeli Internacionalo.

* * *

Na nedeljskem kongresu komunistične mladine je bila sprejeta zaključna resolucija, s katero povdarja, da je sklenil, da se obnovi organizacijo komunistične mladine, ki ima toliko slavnih tradicij izza časa borbe s fašizmom, osvobodilne borbe, kakor tudi iz povojne borbe za demokracijo. V resoluciji mladina nadalje obsoja izdajalsko početje nacionalistične klike, ki je povzročila toliko škode vsemu demokratičnemu gibanju tu v Trstu, predvsem pa komunistični mladini, katere organizacijo je razpustila še pred resolucijo I.U. S tem, da je razpustila našo organizacijo, povdarja resolucija komunistične mladine, je Babičeva klika odvzela avantgardo vsemu demokratičnemu mladinskemu gibanju v Trstu in oslabila Zvezo antifašistične mladine same.

Komunistična mladina pozdravlja slavno mladino Konsomola, mladino Kitajske, Grčije in Španije ter vseh ostalih dežel, kjer se vodi borba za osvoboditev. Bratske pozdrave pošilja borbeni italijanski demokratični mladini, ki vodi trdo borbo proti črni De Gasperijevi vladi. Ravno tako borben pozdrav pošilja junaškim in zdravim mladinskim silam Jugoslavije, ki se morajo tako trdo boriti proti Titovim krvnikom. Posebne pozdrave pa pošilji mladini cone B, ki se ni mogla uradno udeležiti kongresa radi prevelike izpostavljenosti pred Rankovičevimi teroristi.

V resoluciji mladina nadalje zagotavlja, da bo mobilizirala vse sile, za obrambo miru, zavedajoč se, da je prav mladina tista, ki bi doprinesla največje žrtve v novi svetovni vojni, da bo okrepila in razširila ZAM in ZDTV kakor tudi delavska in dijaška mladinska gibanje; da bo pritegnila v svoje vrste čimveč mladink ter da se bo najaktivnije udejstvovala na vseh kulturnih in političnih poljih.

Končno je mladina določila, da postanejo lahko člani Zveze komunistične mladine mladinci in mladinke od 14. do 21. leta, ki se obvežejo, da se bodo udeležili njenih akcij in če bodo za to zaprosili.

Poziv posestnikom nabrežinskega okraja

Predsednik tržaškega conskega sveta obvešča, da je podjeteje Cesca iz Trsta dovršilo dela pri gradnji tretjega zakupa kraškega vodovoda in si cer v predelu centrale Randaccio ter Medje vasi in Slivnega.

V smislu člena 360 zakona o javnih delih, bodo izplačali zadnji obrok. Vsi, ki imajo kake terjatve zaradi zasebde ali škode povzročene z delom morajo predložiti tozadevne listine in pritožbe do 27. aprila t. i. conskemu predsedniku v Trstu ali pa tehničnemu uradu občine Devin-Nabrežina.

Opozarjamo prizadete, da se držijo navedenega roka in položijo pravočasno pritožbe, ker jim ne bo v nasprotnem slučaju izplačana odškodnina.

Meščani, demokrati! Prispevajte svoj delež v kampanji za zbiranje zavojev solidarnosti za junaške borce demokratične grške armade.

Tovarišica Pahor Frančiška iz Sv. Križa, daruje ob priliki okrajne konference ASIZZ v Nabrežini, lir 500 za tiskovni sklad «Dela».

Neodvisen demokrat je daroval lir 1000 za «Delo» in lir 1000 za «Lavoratore».

NA VRSTI SO SINDIKALNI VODITELJI

Tajnik Zveze upokojencev obsojen

Preteklo sredo se je moral zagovarjati pred tržaškim kazenskim sodiščem tajnik Zveze upokojencev Enotnih sindikatov dr. Zbogar-Brocchi. Na zatožno klop je prišel zaradi protestnega pisma, ki ga je omenjeni poslal meseca januarja lanskega leta pokrajinski prizivni komisiji v Trstu, katera ni upoštevala prizivov, od fašizma iz službe odpuščenih ali v nostranjost Italije premeščenih uslužbencev. V protestnem pismu je dr. Zbogar vprašal da bi komisija vendar enkrat izjavila kakšno nalogo v resnici ima, ker ni bil do takrat se noben priziv ugodno rešen. To je bilo kot posledica spora, ki je nastal pred komisijo zaradi nekega premeščenega državnega uslužbenca, kjer je dr. Thermes izjavil, da on brani Italijo. Ta izjava je potem prišla v javnost in zaradi tega so se člani komisije zelo razburili in zahtevali obravnavo pred sodiščem.

Državni tožilec je zahteval zaradi «užaljenja» eno leto in dva meseca zapora za dr. Zbogarja. Sodišče pa ga je obsodilo pogojno na osem mesecev zapora.

Izvršni komitet KPSTO je takoj, ko je izvedel za krivično obsodbo, poslal dr. Zbogarju pismo v katerem mu izraža priznanje nad izvršenim delom od leta 1946 do danes v korist političnih preganjancev, brezposelnih in zadnje čase tudi upokojencev, in obenem tudi svojo solidarnost zaradi krivične obsodbe. V istem pismu mu sporoča, da ga namerava kandidirati na svoji volilni listi ter ga prosi, da bi sprejel ponujeno kandidaturo.

Zadnji čas smo izvedeli, da je dr. Zbogar - Brocchi sprejel kandidaturo.

Nismo ljudožrci

Svojčes - bilo je 5. IX. 1947. - smo v Škednju izvolili pripravljalni odbor za postavitev spomenika padlim borcem iz našega predmestja. V tem odboru so bili: učitelj Ivan Sancin kot predsednik., Gruden Vinko kot blagajnik, dalje še Cotar, Bon, Bertok, Skrinjar, Fonda, Barnaby ter učiteljica Trebec Marija. Julija lani so pa gg. Gruden, Sancin ter Trobčeva kljub ponovnim vabilom ostalih odbornikov odrekli vsako nadaljnje sodelovanje. G. Gruden je predal novemu blagajniku tov. Bertoku znesek 58973 Lir, zbran za postavitev spomenika.

Pa se te dni razkorači tržaški zdrahar (njegov naslov je «Primorski dnevnik»!), postavi v pozo pravičnika in zatrobi: Kaj je s spomenikom? Kje je 58.973 Lir?

Če bi mi bili oni, bi gotovo prišli v zadrego, ker vemo, da je premnogi znesek, odrinjen od žuljavih rok za gotov namen zlezel v nepoklican žep ali kril stroške veselega večera gotovih izbrancev. Ker so pa razni žepi in običaji izbrancev z njihovimi lastniki vred bili vrženi iz vrst našega delovnega ljudstva, so gospodje tudi to pot, kakor običajno, ustrelili v zrak.

Gospodje poštenjakarji vedo prav dobro, da so bili stroški za spomenik proračunani na 160-180.000 Lir. Prav dobro poznajo sitnosti in ovire, ki jih dela pripravljalnemu odboru birokratizem, osoljen s še drugimi izmi toliko glede dovoljenja za postavitev spomenika, kolikor za mesto samo, kjer naj bi spomenik stal. In končno: odkod jim naenkrat tak strah, da si ne upa priti na pristojno mesto, kjer bi dobili točna pojasnila; res, da ni med nami ljudi, ki bi mogli biti petkrat dnevno ljudožrci pa škedenjci prav zares nismo!

Pravijo, da še slepa kura zrno najde. No, pa so tudi babičevci «resnicoljubi» vsaj enkrat zadeli v črno in mi moramo resnici na ljubo potrditi, da onih 58.973 lir res ni več. Škedenjci so namreč poskrbeli, da izkazuje fond za spomenik padlim domačinom ne več znesek, ki ga je izročil gospod Gruden, temveč lepo vsotico - 134.000 Lir.

Gospodom primorskim dnevničarjem smo za njihovo cirkuško komedijo kar hvaležni, saj dobro vemo, da je bila prirejena le zato, da nas diskreditirajo zaradi bližnjih volitev. Le kar tako dalje, dragi gospodje, vas bo naše ljudstvo vsaj temeljito spoznalo!

Nekateri Škedenjci

Kdaj bo postavljen spomenik v Boršt u?

V Boršt u smo — temu je že davno — zbrali 260.000 lir za postavitev spomenika padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja iz naše vasi. Izvolili smo tudi odbor z nalogo, da izvrši vse potrebno. No, minili so meseci, tudi leto je že mimo, a ni ne duha ne sluha niti o odboru, niti o denarju, niti o spomeniku.

Pa smo se imeli pozanimati za zadevo in ugotovili naslednje:

Neki gospodje so kupili dvorano, ki je služila vaščanom za kulturne prireditve, sestanke itd. Hvaležno delo, pa čeprav so porabili precejšen del denarja, namenjenega spomeniku. Toda danes razpolagajo ti gospodje z dvorano samo v lastne koristi, kar pomeni, da je klika štirih gospodov prav nesramno opeharila vse domače ljudstvo.

Pa še nekaj! Tukajšnja mladina je imela svoji Mladinski dom v najeti sobi. V isti sobi je imel svoje vaje tudi naš pevski zbor in domenili so se tako, da plača najemnino en mesec mladina, drugi mesec pa pevski zbor. Tako je bilo vse do letošnjega januarja, ko je predsednik prosvetnega društva odrekel plačevanje najemnine za pevski zbor, Mladina je šla preko tega in plačala najemnino za februar in marec sama.

Nekako pred mesecem dni pa je prišel v vas nek tovariš iz Jugoslavije, ki ni mogel več prenašati titovskega terorja. Predsednik prosvetnega doma mu je odkazal sobo Mladinskega doma, mladina in pevski zbor sta pa ostala na cesti. Nimamo ničesar proti temu, da se olajša težko življenje onim, ki so padli v nemilost pri Rankovičevih rabljih, toda vse to bi se dalo rešiti na kak drug način, ne da bi bila pri tem prizadeta mladina in pevski zbor, ker tisti tovariš ne uporablja sobe in je tam shranil samo pohištvo. Poleg tega pu bi radi vedeli, kdo je te gospode «pooblastil», da razpolagajo s prostori, ki niso njihovi.

Gospoda, ki se zbira okoli trockistične in izdajalske babičevske klike naj nam torej jasno in točno pove, kdaj bo dvorana odvzeta peščici koristolovcev in dana zopet na razpolago domačemu ljudstvu, kdaj bo postavljen spomenik in kdaj bosta mladina in pevski zbor zopet prišla do svojega edinega prostora

VAŠCAN

V nedeljo 17. t. m. ob 15. uri bo velik instrumentalni koncert svetokrižke godbe v Sv. Križu v vrtu pred gostilno De Lorenci.

Svetokriški tovariši vabijo delavce iz Trsta, da se tega koncerta udeleže.

Titovi nacionalisti se bratijo z „belčki“

Preteklo nedeljo so «gostovale» v Šempolaju «važne osebnosti» tržaške Titove izdajalske podružnice in sicer Štoka, Mrak, Vojo Godina, Husu. Njihovim govorancam je sledilo prilično 30 oseb iz celega nabrežinskega okraja. Značilno je pa to, da so bili na tem takozvanem sestanku prisotni tudi nekateri člani Slovenske demokratske zveze. Eden izmed teh, ki je dobro poznan kot vnet pristaš in propagandist te stranke, si je ves čas pridno beležil vse kar so ti Babičevi «voditelji» klepetali.

Prisotnih je bilo par resničnih demokratov, da si ogledajo to odlično družbo, katerim pa je hotel gospod Boris Mrak zabraniti vstop v dvorano, češ, da nimajo pravice do vstopa, ker nimajo povabila. Ko so ga slednji vprašali ali imajo povabilo pripadniki «dolarske zveze» se je g. Mrak zelo razjezil, ker mu očividno ni bilo po volji, da se je enotnost med pripadniki obeh nacionalističnih skupin javno razkrinkala.

To so torej Babičeve «oceanske množice». V Šempolaju smo imeli ponoven dokaz, kako se obe nacionalistični skupini na bazi prav dobro razumeta; ne samo to, prišli so že do skupnih sestankov, kjer «razpravljajo» o bodočih volitvah. Očividno je, da se gospoda kot so Štoka, Mrak, Godina in drugi odlično počutijo v družbi pristašev in propagandistov «Demokracije». Nič čudnega: pač svoj k svojim!

Opozorilo davkoplačevalcem

Finančna intendanca sporoča, da bodo v ponedeljek 18. davkarije zaprte. Davkoplačevalci lahko plačajo zapadle obroke tudi naslednjega dne in to brez vsake globe.

V počastitev spomina Vincenca Vojkovich predsednika slovenskih komunistov v Montevideu v Ameriki daruje sestra Alzetta Katerina 100 lir za «Delo».

ZGODOVINSKI DNEVI

16. 4. 1834 je bil rojen slavni francoski pisatelj Anatol France.
16. 4. 1917 se je Lenin vrnil iz emigracije v Rusijo.
19. 4. 1882 je umrl sloveči angleški učenjak Darwin.
19. 4. 906 je umrl znani francoski fizik Pierre Curie.
20. 4.1872 je umrl v Zagrebu književnik Ljudevit Gaj, ki je v dijaških letih ustanovil v Gradcu «Ilirski klub» v katerem so se zbirali Srbi, Hrvati in Slovenci.
20. 4. 1881 je bil rojen Mjaskovski N. Jakovljevič, sovjetski skladatelj in sinfonik.
21. 4. 1919 se je pričel ustanovni kongres socialistične delavske stranke Jugoslavije, ki se je naslednje leto preimenovala v komunistično stranko Jugoslavije. Stranka je bila preganjana in prepovedana. Ko je bila Jugoslavija okupirana od fašističnih vojska, je bila prav KPJ tista, ki je pozvala vse poštene ljudi v borbo proti okupatorjem. Danes stoje na čelu te stranke elementi, ki hočejo stranko izmaličiti. Zaradi tega je bila KPJ izobčena iz družine vseh bratskih partij v svetu. Poglavarji beograjskega komiteta zapirajo in streljajo poštene in dosledne komuniste. Toda zdrave sile jugoslovanskih narodov bodo prej ali slej odstranile te elemente iz vodilnih mest in storile vse, da bo KPJ ponovno na mestu, ki ji pritiče
22. 4. 1870 je bil rojen največji učitelj delavnega ljudstva Vladimir I. Lenin, ustanovitelj boljševizma in prve socialistične države na svetu. Ko mu je bilo 17 let se je pridružil revolucionarnemu gibanju. Pozneje je bil aretiran in izgnan v Sibirijo, kjer pa je neprestano nadaljeval z revolucionarno borbo. Leta 1900 je odšel v inozemstvo, kjer je ustanovil časopis «Iskra». Leta 1905 se je vrnil v Rusijo, kjer je bila istega leta prva ruska revolucija, ki pa je bila premagana. Nato je odšel ponovno v inozemstvo in pripravljal pot veliki revoluciji. Po prevratu in zmagi boljševikov je bil Lenin izvoljen za predsednika Sovjeta.
22. 4. 1943 je umrl v Ljubljani slovenski slikar Rihard Jakopič.

NADALJUJEJO GONJO PROTI PARTIZANOM

Predvolivne provokacije tukajšnjih reakcionarnih sil

Vsi reakcionarni časopisi našega mesta so kot na znamenje začeli nepopisno gonjo proti demokratičnemu gibanju, proti slavnim partizanskim borcem in proti naši narodno osvobodilni borbi. Razumemo, da je vse to za njih nujno potrebno, ker se naglo bližajo upravne volitve in ker nimajo programov, ki bi pritegnili velike množice. Ker jim primanjkuje programov se morajo pač posluževati drugih volivnih trikov, ki so že prešli v navado vseh reakcionarnih in protiljudskih strank.

Vse to razumemo, toda razumeti ne moremo, da se je ta gonja sprovedla prav proti partizanom, antifašistom in demokratom, ki niso nič slabega zagrešili, ki pa so storili svojo sveto dolžnost, ko so se borili proti fašizmu in nacizmu in streljali v fašistične in nacistične morilske horde. Vse njihove volivne trike dopuščamo, ker vemo, da bi drugače skrahirali z vsem svojim protiljudskim tovorom, toda dopustiti ne moremo blatenja naše slavne narodno osvobodilne epopeje, ki nam je v čast in ponos.

Farizejski list «Giornale di Trieste», ki skuša na vsak način ohraniti zunanji nepristranski in «samostojni» videz, pa je že šel tako daleč, da objavlja vesti o novih «lojbah» na prvi strani, medtem ko jo je vedno prihranil za vse svoje «drevnike» objokanega bivšega italijanskega kralja in za razne prikrite slavospeve umrlim fašističnim hierarhom.

Te dni se je n. pr. poostrila gonja vse reakcionarne pasme zaradi tistih «čez tisoč trupel», ki so jih naši v neki fojbi pri Bazovici in skušajo mobilizirati svoje množice s tem, da pripravljajo nek skupen pogreb, ki je največja provokacija od osvoboditve do danes. Ti ljudje so že šli tako daleč, da skušajo prikazovati tiste nemške voljake, ki so padli v borbah zadnje dni aprila in prve dni maja, ko je tržaško ljudstvo pometlo s tujo okupacijo in ki so bili prenešeni zaradi velikega števila v skupen grob, kot nekake «žrtve» komunističnega terorja.

Vse to pomeni, da tržaški protiljudski krogi ne vidijo niti milimetra pred nosom in da je njihova zlonamernost prešla vse meje spodobnosti. Toda ta provokacija ni osamljena. Reakcionarni krogi našega mesta nesramno pozivajo policijske organe, naj se aretira vse «krivce» osvoboditve Trsta. Številne aretacije naših ljudi pa so dokaz, da oblasti niso «prezrle» teh protiljudskih pozivov in skušajo na vsak način ustreči njihovim prošnjam.

Jasno je, da vse to ne more streti našega odpora. Jasno je, da so danes sile miru, demokracije in napredka mnogo močnejše od sil vojne, diktature in mračnjaštva. Te sile bodo zmagale. S pomočjo teh sil bo tudi naš demokratični pokret zmagal. Gorje mu, če bi bil osamljen, kakor so po krivdi jugoslovanskih voditeljev osamljeni jugoslovanski narodi. Gorje nam, če ne bi mogli šteti na mednarodno solidarnost. Strli bi nas, kakor nevšečna uš in nihče se ne bi mogel protiviti hudim, bolj odkritim kršitvam demokratičnih svoboščin.

Naša dolžnost je torej, da razkrinkamo te hujskače, ki se poslužujejo celo v vojni padlih vojakov, da bi uprizorili največjo provokacijo v zgodovini našega mesta. Vojaška uprava naj poskrbi, da se to ne bo zgodilo, ker bi bilo to protipravno, ker če bi se ta gonja nadaljevala, bi prišlo do tega, da bi se tukajšnji protiljudski krogi spravili celo nad ameriškimi in angleškimi vojaki, ki so izvrševali svojo dolžnost po vseh frontah in so bili prav tako neizprosni z nacifašističnim sovražnikom kot partizani.

Tudi v Malem Repnu so jih razkrinkali

Titovi nacionalisti so poskušali pretekli teden svojo srečo v Malem Repnu. V ta namen je Babičev «glavni štab» poslal na teren, da preuče položaj, svoje «zveste oprede» Obada Ivana, Spangerja Alojza in Pahor Mirka.

Tovariš Milič Ivan iz Malega Repna številka 2. je tem Babičevim slugan jasno povedal svoje in mnenje vaščanov, pouči jih je, da ni v vasi mesta za nacionalistične provokatorje in sovražnike Sovjetske zveze.

Kljub temu pa so se v petek 8. t. m. pripeljali v vas nacionalistični poglavarji Stoka, četnik Drago Pahor in zvesti sluga Spanger Alojz. Edini prostor, kjer so lahko nastanili svoj «štab» je bila vaška gostilna.

V gostilni je pričel gospod Štoka besedičiti o enotnosti. Prisotni tovariši pa so mu takol povedali svoje jasno in pošteno mnenje ki ga imajo o njem in njegovih pajdaših. Štoka je skušal prikazati, da niso proti Sovjetski zvezi, v protislovje pa ga je nehote spravil «zaslužni» Spanger, ki je izjavil, da ne bodo dovolili, da bi se hlapčevalo Sovjetski zvezi in ljudskim demokracijam. Tako so se jasno pokazali, da so dejansko sovražniki SZ in držav ljudske demokracije. V svojem sleparskem čenčanju je šel stribuna Štoka že tako daleč, da je hotel prikazati, češ, da se Kostova izključili iz Partije, ker je «blatil» jugoslovanske voditelje.

Tovariš Milič Danilo je vprašal Pahorja o njegovi četniški preteklosti, na kar pa ni Pahor našel primernega odgovora, opravičeval se je da je to lažnjiva vest našega lista. Očividno pozabila Drago Pahor, da vedo o njegovi četniški in orjunaški preteklosti že vsi ljudje, posebno pa še rudarji Trbovljah.

Tovariši so postavili «generalom brez vojske» še druga konkretna vprašanja in jih na ta način popolnoma razkrinkali ter jih očitno označili za to, kar dejansko danes predstavljajo, to je sovražnike Sovjetske zveze, in izdajalce vsega delovnega ljudstva.

Nesramne špekulacije

Babičeva nacionalistična skupina se poslužuje najbolj podle špekulacije v svoje politične izdajalske svrhe.

Ker jim nikakor ne uspe, da bi zbrali ljudi za svoje sestanke, izrabljajo pri tem vdove, matere in invalide iz narodno osvobodilne borbe,

Na ta način se je v četrtek 14. t. m. pojavil v Dolini nacionalistični agent Titove klike gospod Tine, kateri je na široko obljubljal prizadetim iz partizanske borbe, da bodo prejeli pokojnine in se bahal, da imajo na razpolago 180 milijonov lir za izplačilo pokojnin in invalidnin. Ta sestanek, o katerem z velikim navdušenjem poroča njihovo glasilo, se je vršil samovoljno v prostorih krajevnih množičnih ustanov, ne da bi bili sploh obveščeni odgovorni odborniki. Gospod Tine je prišel z očividnim namenom, da bi z denarnimi obljubami privedel na svojo stran naše prizadete vdove in invalide. Tem gospodom naj bo jasno povedano, da naše ljudstvo ne bo nasedalo na take nesramne in podle špekulacije. Vdove in invalidi so že pred leti vložili prošnje za pokojnino in ne potrebujejo nikakih odborov, ki bi jih hoteli tei protiljudski elementi ustanavljati. Partizani in borci imajo Zvezo partizanov STO, ki ščiti njihove interese in zato ne priznavajo nobenih Tinetov in podobnih izdajalcev narodno osvobodilne borbe in njenih žrtev.

Tržaška policija pa je bila že v petek zjutraj ob 8. uri obveščena o poteku sestanka in prisotnosti tov. Grgiča. To je «zasluga» «Primorskega» in morda še kakega Tinetovega zaupnika. Evo kdo obvešča in kliče policijo!

STAVKA DELAVCEV kemične industrije

V četrtek 16. t.m. so stopili v enourno, protestno stavko vsi delavci tržaške kemične industrije.

Do tega koraka jih je privedlo trdovratno zadržanje delodajalcev, ki nočejo sprejeti sindikalnih predlogov za povišanje plač in zboljšanje delovnih pogojev.

To vprašanje se namreč zavlačuje že več mesecev, ker se delodajalci nočejo pogajati, marveč trdijo, da niso v stanju kriti večjih izdatkov. Glede delovne pogodbe pa čakajo izida v Italiji. Tudi v Italiji so delavci kemične industrije že par mesecev v agitaciji, ker se italijanski delodajalci, v pogledu poviška mezd, postavljajo na isto stališče.

Protestna stavka tržaških kemičnih delavcev pa ni samo krajevnega značaja. Povdariti moramo, da je to obenem stavka v znak popolne solidarnosti z delavci kemične industrije v Italiji. Tržaški delavski razred je s tem dokazal svojo globoko internacionalistično razredno zavest. Pripravljen je obenem povzeti še ostrejše oblike sindikalne borbe, v kolikor bi delodajalci ne hoteli pristati na upravičene zahteve delavstva.

Svojevrstni občni zbor

Torej Slovenska demokratska zveza «stranka delovnega ljudstva» je 3. aprila imela svoj občni zbor. Najprej moramo ugotoviti, da je prvi javni občni zbor po dveletnem «ilegalnem» delovanju te svojevrstne «stranke delovnega ljudstva». Ta ugotovitev pa nam postavlja tudi vprašanje: Zakaj so se ti ljudje, ki pravijo, da je njihov občni zbor važen mejnik v zgodovini, skrivali pred ljudstvom in niso tržaških Slovencev», toliko časa nastopali, kakor vsaka stranka, ki je vredna spoštovanja? Tudi odgovor je lahek, prav tako kakor vprašanje. Ta «stranka delovnega ljudstva» nima prav nič ljudskega, marveč je zgrajena na temeljih najbolj histeričnega protikomunizma in se nastanja na moč sedanjega razrednega ustroja na našem ozemlju. Ta «stranka» se je skrivala pred ljudstvom enostavno iz razloga, ker se ga je bala, ker naše ljudstvo pozna «tiče», ki jo sestavljajo, pozna njihovo preteklost, njihovo sedanjost in njihovo bodočnost.

Danes pa se je predstavila javnosti — to je res čudno — prav v času, ko se iz dneva v dan stopnjuje pritisk nad ljudstvom, ko se stopnjuje nasilje in ko se je prikazala na obzorju zgodovine nova, hujša nevarnost novega konflikta. Danes se je predstavila javnosti, ker računa, da so imperialistične sile zlomile hrbtenico demokratičnemu gibanju in da se bo nadaljeval in stopnjeval proces kršenja vsakršnih demokratičnih svoboščin.

To je torej «stranka delovnega ljudstva». V narodno osvobodilni vojni jih ni bilo zraven, ko je naše ljudstvo krvavelo, ko je naše ljudstvo branilo svoje življenje, ko se je z nohti in zobmi upiralo fašističnemu suženjstvu. Nekateri njeni člani pa so bili celo v nasprotnem taboru in so bili izmed tistih, ki se niso ustavili pred zločinom nad svojimi brati. Danes pa so prišli na dan, Danes se hočejo postaviti in se širokoustijo z visokodonečemi frazami o demokraciji, svobodi in, da, tudi o . . . socializmu.

Res je, da vse to predvolilni manever ljudi, ki jim je bolj do stolčka v mestnem ali občinskem svetu, nego do ljudstva; res je, da je vse to neokusna šala ljudi, ki predstavljajo slovensko buržuazijo v Trstu, res je da je to pribežališče vseh tistih, ki z ljudstvom ne marajo imeti čistih računov, toda res je tudi, da se bo naše ljudstvo odločno uprlo falsificiranju idealov svobode in demokracije s strani tistih ljudi, ki v svojih resolucijah z navdušenjem pozdravljajo sklenitev Atlantskega pakta in so se tako jasno izrazili za vojno, za nove grozote, za nove morije, za nove koncentracijska taborišča, za nove Rižarne, za nove ulice Ghega in za novo lakoto.

Naše ljudstvo mora tem ljudem pokazati, da jim ne bo pomagala pomoč, ki jo bodo dobivali od vseh protiljudskih sil našega ozemlja. Naše ljudstvo, ki jih predobro pozna in ki ve od kod so se izmazali in za kaj se postavljajo, jim bo odredilo prostor, ki jim pristoji in ki pristoji vsakemu človeku, ki si zastavlja nalogo, da zavede ljudstvo s prave poti.

Naj torej naše ljudstvo ve, da so se ti ljudje skrivali pred njim, ker so se ga bali: sedaj pa so prišli s svojih brlogov, ker računajo na silo ademokracije in širih svobod».

Naj bo. Tudi to bo prešlo. Dante je dejal: «Non ti curar di loro, ma guarda e passa». Pustili jih bomo tudi, naj kričijo, kakor pustimo, da kričijo «levi» nacionalisti ... ob vsaki obletnici ... Babičevega kova.

Nove ceste ne prinašajo koristi našim kmetom

V načrtu javnih del so tudi popravila oziroma preureditev ceste Basovica-Opčine. Isto bodo na ovinkih razširili in s tem odpravili posamezne ostre ovinke; baje bodo cesto tudi asfaltirali.

Z razširitvijo te ceste naši kmetje ne bodo imeli dejanske koristi, ker bodo posameznikom razlaščene parcele, bodisi njive, travniki, itd. Že itak revna zemlja, ki jo posedujejo kmetje v okolici, se jim z raznimi gradnjami cest polagoma odteguje.

Prizadeti posetniki pa so nezadovoljni še iz drugega vzroka. K posameznim kmetom prihajajo od upravnih organov poslani uradniki ki kmete vprašujejo za ceno parcel, ki bodo prišle v poštev pri obnovi ceste. Naravno je, da se naši kmetje ne vedo ravnati glede zahtev po odškodnini, ker se gre za razne vrste parcel, bodisi travnike, njive, itd.

Da se zavarujejo koristi naših kmetov je potrebno, da se najprej izvede cenitev zemljišč, ki pridejo pri tem v poštev. Pri cenitvi morajo biti zastopani razlaščeni kmetje potom svojih sindikatov, ki bodo zavarovali njihove koristi.

Edino na ta način bo prizadetim posestnikom zajamčeno, da ne bodo imeli pri razlastitvi zemljišč občutne škode.

Nameščenci javnih ustanov še vedno čakajo na poviške

Izvršilni odbor Zveze Enotnih sindikatov je poslal energično protestna pisma gen. Gaitherju, oddelku in Uradu za delo ter predsedstvu cone v katerih energično protestira zaradi diskriminacije Enotnih sindikatov in favoriziranja Delavske zbornice.

Zveza ES je namreč večkrat prosila, da bi se predstavniki posameznih strokovnih zvez sestali z merodajnimi predstavniki oblasti, toda vse prošnje so bile zaman. Nikdar jim ni uspelo, da bi se v resnici z njimi sešli in rešili pereča sindikalna vprašanja. Znano je namreč, da je Zveza ES že zdavnja zahtevala povišanje plače običajnim nameščencem, nameščencem javnih ustanov ter sanitetne stroke. Toda teh zahtev niso hotele upoštevati merodajne oblasti. Ko pa jih je predložila Delavska zbornica, so jih takoj upoštevale. Predstavniki DZ so z lahkoto dosegli, da so se sešli s predstavniki oblasti, ravno tistega dne, ko so zaprosili za sprejem predstavniki Zveze ES, kateri seveda niso bili sprejeti. Urad za delo je pristal na predujm 8000 lir za državne in poldržavne nameščence, ker je tako predlagala DZ, dočim je na zahtevo ES odgovoril, da ni kompetenten, da bi o tem odločal. Zaradi tega se upravičena protestna pisma, kajti tudi nameščenci so ogorčeni radi takega diskriminacijskega ravnanja v pogledu ES. Protestna pisma se zaključujejo z zahtevo, da bi se taka ravnanja ne ponovila več, ker bi sicer Zveza ES bila prisiljena predložiti protest pred OZN.

PIONIRSKA RAZSTAVA
v Skorklji

Pionirji iz Skorklje priredijo v soboto 23 t. m. ob 16. uri razstavo svojih ročnih del v ulici Commerciale št. 128. Pokažimo otrokom, da znamo cenaiti njih delo in posetimo razstavo.

((RADIO))

TRST II (318,8 m) 941 Kč/sek.)
Dnevne oddaje: 7.00, 7.30, 11.30-14.30, 17.30-24.00.
Ob nedeljah: 7.15 - 24.00 neprek.
Poročila dnevno: 7.15 (ob nedeljah 7.45), 12.45, 14.00 (izvzemši nedelje), 19.45, 23.15.
Dnevni pregled tiska: 14.15 (izvzemši nedelje)
SOBOTA: 12 Ljudje in nazori; 18.30 Oddaja za najmlajše - Fran Milčinski «Mogočni prstan», izvajajo člani radijskega odra; 20 Sportna kronika; 20.30 Programski periskop; 22.15 Operna glasba.

Nedelja: 9.30 Kmetijska oddaja - 13.00 Glasba po željah - 16.00 Sprehodi po našem področju - 17.00 Tekma vsakdo rad posluša - 19.00 Človek in šport - 21.00 Slovenska zabavna kladnica - 22.00 Večerni koncert.

Ponedeljek: 13.00 Češka narodna glasba - 18.15 Brahms: Trio v d molu opus 101 - 20.10 Oddaja za najmlajše: Mogočni prstan, izvajajo člani Radijskega odra - 21.45 Čajkovskij: Simfonija št. 5 - 21.56 Iz ameriških revij.

Torek: 13.00 Glasba po željah - 18.00 Chopinove koncertne skladbe - 18.30 Iz slovanskega opernega sveta - 19.00 Angleščina po radiu - 20.30 Z domače knjižne police - 21.00 Vzori mladini - 21.30 Simfonični koncert.

Sreda: 13.00 Komorna glasba - 18.00 Mamica pripoveduje - 19.00 Tehnika in gospodarstvo - 20.00 Slovenske pesmi - 21.00 Razgovori pred mikrofonom - 22.15 Operetne melodije.

Četrtek: 13.00 Simfonični plesi - 18.00 Glasbeno predavanje - 19.00 Slovenščina za Slovence - 20.00 Operne uverture - 21.00 Radijski oder - 22.30 Večerni koncert.

*

ČRTICE STALINA O LENINU

IZ PRVIH SREČANJ STALINA Z LENINOM

Prvič sem srečal Lenina decembra 1905 na konferenci boljševikov v Tammerforsu na Finskem. Z nestrpnostjo sem pričakoval, da bom videl gorlat naše partije, velikega moža, velikega ne samo iz političnega vidika, nego tudi telesno. V svoji domišljiji sem namreč videl Lenina kot velikana, čudovite postave. Kako veliko je bilo moje razočaranje, ko sem videl najbolj običajnega človeka, srednje velikosti in ki se ni ločil v ničemer, prav v ničemer od navadnih smrtnikov...

Pravilo je, da «veliki mož» prispe po navadi z zamudo na sestanke ali zborovanja, tako, da pričakujejo člani njegov prihod s pridržano sapo. Prisotni zaznajo prihod «velikega moža» ko zašušljajo med ljudmi besede «tišina... prihaja». Ta ceremonial se mi ni zdel odveč, ker se s tem naravnost vsili in vdahne spoštovanje. Kako veliko je bilo moje razočaranje, ko sem slišal, da je Lenin prišel na sestanek še pred delegati in da se kot najbolj skromni človek razgovarja z enim od «najnavadnejših» delegatov. Ne bom skrival, da se mi je to zdelo tistikrat, kot neka kršitev vseh ustaljenih pravil.

Šele pozneje sem razumel, da je to enostavnost in skromnost Lenina, ki je hotel ostati neopažen. To je bila težnja, da si ne bi dajal važnosti; bilo je pa tudi dejstvo, da se ni prevzel zaradi svojega visokega položaja. Zvedel sem, da je bila to ena izmed najmočnejših Leninovih lastnosti novega voditelja množic; najbolj navadnih in najbolj vsakdanjih množic, ki tvorijo zibelko in osnovo človeške družbe.

BREZ PREVZETNOSTI

Na kongresu v Londonu (1907) so boljševiki odnesli zmago. Takrat sem prvič videl Lenina v vlogi zmagovalca. Po navadi opijani zmaga mnoge voditelje in jih napravi nedostopne in prevzetne. Ko se prične prepevati pesmi zmagoslavja se večina voditeljev uspava v lavorikah. Toda Lenin ni bil v ničemer podoben tem voditeljem. Nasprotno, prav po zmagi je poostril budnost in čuječnost. Spominjam se, da je vedno ponavljal delegatom: «V prvi vrsti se ne smemo opiti nad zmago in se ne smemo z njo bahati, drugič moramo utrditi zmago in tretjič moramo dokončno uničiti sovražnika, kajti za sedaj je le poražen, a potrebno je, da ga uničimo.» Ostro je grajal delegate, ko so lahkoverno govorili, da je «sedaj končano z menjševiki». Ni mu bilo težko pokazati, da imajo menjševiki še globoke korenine v delavskem pokretu, ter da je treba znati voditi borbo proti njim ter da se je treba skrbno izogibati precenjevanju lastnih sil in podcenjevanju nasprotnikovih.

«Ne se prevzeti z zmago» to je ena plat Leninovega značaja, ki mu je omogočila, da je jasno presojal sile nasprotnika in da je obvaroval partijo pred morebitnimi iznenadenji.

VERA V MNOŽICE

Teoretiki in voditelji strank, ki poznajo zgodovino narodov in ki so preštudirali zgodovino revolucije od začetka do konca, so včasih bolni za nevšečno beleznijo, ki se imenuje: «strah pred množicami in pomanjkanje vere v njihove ustvarjalne sile». Ta bolezen ustvarja včasih pri voditeljih pravi aristokratizem ter neko vzvišenost nad množicami, ki le slabo poznajo zgodovino revolucij, a so poklicane, da zrušijo staro in zgradijo novo družbo. Izvor te aristokracije je v strahu, da bi se posamezniki preveč oddaljili in da ne bi množice preveč zrušile», a izvor bolezni je v želji igrati vlogo guvernanta in vzgojitelja, ki hoče učiti množice iz knjig, NE DA BI SE TUDI SAM UCIL PRI MNOŽICAH.

Lenin je bil pravo nasprotje takih voditeljev. Nisem poznal drugega revolucionarja, ki bi kot Lenin neusmiljeno bičal neumne kritike «kaosa revolucije» in «nereda spontane akcije množic...

Od tod Leninov prezir vseh onih, ki so hoteli z viška gledati na množice in jih učiti iz knjig. Od tod je njegova stalna težnja DA SE JE TREBA UČITI PRI MNOŽICAH, RAZUMETI IN VODITI NJIH AKCIJO ter študirati v vsej globini praktične izkušnje borbe množic.

VERA V USTVARJALNE SILE MNOŽIC je bilo posebna plat Leninovega značaja in njegove aktivnosti, ki mu je omogočila, da je zajel spontani pokret množic in ga usmeril na pot proletarske revolucije.

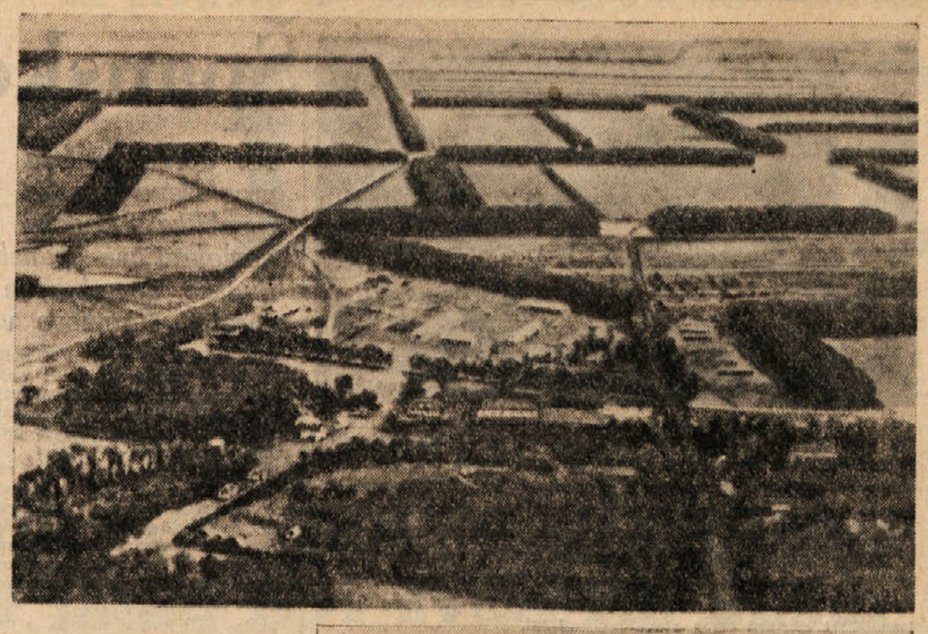

Slika zgoraj kaže kako izgledajo področja okrog Voronježa, ki so bila pogozdena na isti način, kot bo po načrtu v 15 letih pogozdeno vse področje, ki nam ga kaže zemljevid. Gozdovi bodo ščitili kmetije pred suhim vetrom iz puščav in pustih predelov. Na zemljevidu vidimo, da bodo po načrtu nasajeni štirje široki zaščitni pasovi gozdov. Ostalo bodo ožji pasovi med posameznimi kolhozi in okrog vasi, jezer in ribnikov.

REPORTAŽA

Načrt za veliko ofenzivo

A. KARAVAEVA IZ SOVJETSKE ZVEZE. V PRETEKLEM LETU JE BILO POGOZDENO 200.000 HEKTARJEV, LETOS 270.000, V TREH PETLETKAH BO POGOZDENO PODROČJE, KI JE VEČJE OD ZAPADNE EVROPE. S TEM BODO IZGINILE SLABE LETINE V DEŽELI SOCIALIZMA, KJER VLADA ČLOVEK NAD PRIRODO

To je zelo drzen dvoboj med človekom in prirodo, je naša prva misel, ko smo prečitali sklep ministrskega sveta ZSSR in Centralnega komiteta VKP (b), sklep o pogozditvi stepe in drugih pustih predelov v obliki pasov in o jezerih in ribnikih(ki naj služijo kot zaloga v slučaju suše. Vse to naj zagotovi stalne in bogate žetve v pustih predelih ZSSR v Evropi.

Zgodovina človeštva ni nikoli poznala in ni mogla poznati sličnе silne zamisli o preoblikovanju narave. Samo v deželi stalinskih petletk, v deželi s socialističnim gospodarstvom, ki jo vodi napredna znanost, samo tukaj se je lahko rodil tak načrt o preobrazbi narave v zgodovinsko kratkem razdobju: v treh petletkah!...

Ni nam treba govoriti o otrocih in o mladi generaciji, opravičeno je naše upanje, da bo večina mater in očetov, ki danes delajo na tem velikem načrtu, priča uresničenju svojih upanj in nad.

Še predno bo prišel dan, ki je določen v zgodovini, bomo videli velike zmage, ki jih bo prineslo delo teh narodov in ki jih je navdihnila veliga revolucionarna misel, vztrajnost, ljubezen do človeškega bitja in druge misli in občutja, ki jih je oblikovala v naših dušah velika Partija Lenina in Stalina. Iz leta v leto bomo videli in gledali ter se učili iz novih zmag, ki jih je Boljševiška partija predvidela; v njih se naše goreče nade in sanje tivo in tesno združijo z modro resničnostjo.

24. oktobra 1948, ko je bil objavljen zgodovinski sklep, sem se spomnil jeseni 1922. To je bilo v trenutku, ko je v zemljah okrog Volge divjala lakota, ki je zajela nad 30 okrožij. Mlada sovjetska republika se je morala boriti proti bedi, kakršne niso pomnili v zgodovini Rusije. Bival sem takrat v Sibiriji. Veliko število mladih partijcev je bilo takrat mobiliziranih (in jaz sem bil tudi med njimi), da organiziramo pomoč zapuščenim otrokom. V mesto je prispel vlak z begunci iz pokrajin, kjer je divjala lakota. Spominjam se še danes stare matere osemdesetih ali petinosemdesetih let, ki je ostala sama s celo množico vnukov, od katerih je bil eden manjši do drugega. Bili so iz pokrajine Samara in njihovi starši so umrli na poti, predno so dosegli cogata področja Altaja. Izvanredna življenjska sila te sive starke, se ni kazala samo v dejstvu, da je rešila otroke smrti, nego tudi v ostalih lakotah in nesrečah, ki jih je pretrpela tekom življenja. Ko smo je spremljali, nam je pripovedovala, kako je na nerodovitni zemlji Samare šestnajstkrat preživela lakoto, kako so umirali otroci, kako je poginila živina in so propadale kmetije.

«A vse to, dragi moji, je kriv sam», veter, ki vse posuši! Tako je rekla grenko in v pobožnem strahu. «Od večnosti nas mori ta veter, ki je kazen božja.»

In res že stoletja žive ruski kmetje v strahu pred tem vetrom in sušo. Toda tudi v dobrih letih je bil njihov pridelek 3 ali 4 kvintale po desjatini a posvetna in cerkvena oblast, jih je pozivala, da klonejo glavo pred «Božjo kaznjo», ker se ni mogoče proti njemu boriti. V resnici pa je bila ena najtežjih posledic, ki nam jih je zapustil carizem: izmozgana zemlja, suhi veter in suša.

Lenin in Stalin sta že okrog 1920. začela študirati vprašanje suše. Cimbolj pa je postajala naša država bogata, tembolj se je razširjala borba proti njej z vedno bolj modernimi sredstvi. Drzni poziv Mičurina, da ljudje naše dobe ne smejo čakati, da pridejo dobrote prirode same, to je bil pravi glas novega stalinskega stoletja. Delo Mičurina in njegovih učencev so odprla oči milijonom ljudi v naši deželi. Ta dežela ni bila revna in uboga po naravi, nego samo zato, ker so jo izželi zemljiški gospodje in buržuji, ker so uničili njene gozdove brez usmiljenja in s tem pomagali izsušenju ribnikov in jezer ter drugih vod. Sovjetska oblast je dala tej neskončni zemlji moč znanosti in človeške skupnosti.

Zgodovina stare kamenite stepe je značilna. O tej stepi govori sklep ministrskega sveta in Centralnega komiteta VKP (b). Značilno je že samo ime: kamenita stepa! Kamenita in nerodovitna tla so bila trda za človeka. Kaj so tam mogla narediti iskustva znanosti in revolucionarno delo? Poglejmo te čudovite uspehe! «Na poljih instituta za poljedelska raziskovanja V. V. Dokučajev, ki je bil prej le poskusna postojanka na kameniti stepi, je žetev žitaric v kratkem času podvojila in je dosegla srednjo vrednost 20 do 25 kvintalov na hektaju. Celo v 1946. letu, ko je vladala po vsej deželi izvanredna suša, so polja instituta pridobila 16,5 kvintala po hektarju».

Toda ta uspeh na omejenem prostoru, ki je bil dosežen v tekaj letih ne zadošča. Mi hočemo doseči, da naše poljedelstvo sploh ne bo poznalo suše in slabih letin.

24. oktobra 1948. je pisala «Pravda»: Svet ministrov in CK VKP (b) smatrajo, da so kolhozi in sovhozi iz pokrajin stepe nabrali borbenih izkušenj, kar se tiče dobrih letin, ter da so tako preskrbljeni z modernimi poljedelskimi stroji, da imajo možnost v prihodnjih letih narediti skok v višnjo stopnjo razvoja poljedelstva. Obstajajo že vsi potrebni pogoji, da v kratkem času uresničimo pogandbov v pasovih v pustih stepskih predelih in da tako znatno povišamo donosnost naših polj.

Te besede so polne velike vere v sile naših narodov, v njegov razum, sposobnosti in njegovo neizmerno enotnost.

Da, mi narodi Sovjetske zveze bomo ustvarili ta načrt, mi bomo izpremenili naše dežele, v cvetoč vrt. Suhi, vroči veter puščave, ki požge vse, si ne bo mogel več utreti poti skozi zaščitne pasove gozdov do bogate Lysenkove pšenice ali pa v Mičurinove sadovnjake. 5 milijonov hektarjev zaščitnih gozdov in stotisoče hektarjev sadovnjakov, bo prikovalo in ustavilo pesek in bo odstranilo hudournik, tako, da bo vsa zemlja uporabna za človeka. Štiri veliki gozdni pasovi bodo šli skozi stepo Dona in vzdolž srednje in dolnje Volge tja do Kavkaza. Tudi na drugi strani Volge bodo stotine kilometrov gozdov ščitile Vladimorovko in Tscapajevsk. Posebno veliki in mogočni bodo gozdovi na obrnkih Urala. Mesta Ckalov, Orsk, Uralsk, Kalmikov in Gurijev ter tisoče kolhozov ob obalah Kaspijskega morja bo uživalo zaščito gozdov še predno bo minilo predvidenih 15 let. Puščave in pesek severno in vzhodno od Kaspijskega morja bodo delale vedno manj škode poljedelstvu: gozdovi bodo s svojimi koreninami zagrabili pesek in ga bodo prisilili, da služi človeku.

5 milijonov hektarjev gozdov, to je površina, ki je večja kot vsa zahodna Evropa. Ne smemo pa pozabiti, da bo velik del teh gozdov nasajen tudi v drugih južnih predelih ZSSR, ki so brez gozdov. Kot zigovi bodo pasovi obkrožali od 10 do 20 m širine kolhoze in sovhoze, da jih bodo ščitili s svojo senco in vlago. Tudi ribniki in jezera bodo pomagali, da se bo zmanjšala velika vročina in visokem poletju.

Bogate in zagotovljene žetve bodo omogočile ostalim vejam narodnega gospodarstva še večji napredek. Že dolgo časa ima Sovjetska zveza bogate zaloge živil. Po nekaj letih stalnih in bogatih žetev bomo dosegli bajno bogatstvo v živilu, mesu, masti, sladkorju in drugem.

Mi ne bi bili sovjetski državljani, ako ne bi bili ponosni na ta napredek, na svoje blagostanje. To bo sad še naprednejše delovne organizacije in novih zmag v socialistični znanosti. Novi napredek naših narodov bo še enkrat pokazal vsemu naprednemu človeštvu, da samo svobodno in socialistično delo vodi človeštvo na pot blagostanja in srečne bodočnosti.

Uničevanje bramorja

Med najškodljivejše žuželke, ki nam delajo toliko preglavic z uničevanjem podzemskih rastlinskih delov (korenik, korenoin, gomoljev, čebulic) moramo nedvomno prištevati našega navadnega bramorja (Gryllotalpa vulgaris), ki ga ne manjka prav nikjer po naših njivah in vrtovih. S svojimi široko razširjenimi, lopatastimi sprednjimi nogami rije v zemlji, iskajoč si primerne hrane in uničujoč pri tem kmetom pridelek. Ti bramorjevi rovi so navadno le toliko v zemlji, da se jim more brez nadaljnega slediti. Iz teh rovov pa se v primeru nevarnosti skrijejo v globlje, kamor jim moremo že težje slediti. Posebno se radi posladkajo z nežnimi koreninicami klic in mladih rastlinic, ki jih seveda zato uničijo. Ne zametujejo pa tudi ne druge hrane in marsikdaj nam napravijo občutno škodo tudi na krompirju. Uničevanje tega škodljivca se torej vsekakor izplača.

Imamo pa različne načine za uničevanje bramorja. Po vodoravnem rovu poiščimo navpični rov, v katerega se skriva bramor; ta rov razširimo malo pri vrhu in kanemo vanj 2 do 3 kapljі olja. Nato vlijemo v rov vode, da za zapolnimo; olje bo splavalo sicer na vrh, a kmalu se prikaže tudi bramor, ki ga nato uničimo. Rabimo lahko katerokoli olje, le terpentina ali petroleja ne kaže rabiti, ker ju zemlja upije.

Proti bramorjem se uporabljajo tudi kroglice raznih strupov (arzenik, fosfor); paziti je pa, da ištih ne požrejo domače živali, ki bi seveda poginile.

Lenin med delegati III. kongresa Komunistične mladine je bil prvi in najboljši med enakimi. Lenin je ostal skromen tudi kot voditelj silne države in svetovnega delavskega pokreta, v nasprotju s Titom, ki mu je mali prestolček Karadjordjevičev zmšal glavo. Zato je morala ta Titova skupina razpustiti Komunistično mladino.

OB PRILIKI RUDARSKE KATASTROFE V ITALIJANSKI PROVINCI LODI

METAN IN DRUGI PLINI V PODZEMLJU

Dne 11. t.m. so rudniki Caviaga Basiasco v provinci Lodi doživeli veliko rudarsko katastrofo povzročeno po metanu, ki k sreči ni zahtevala človeških žrtev, pač pa je povzročila veliko materialno škodo. Še pred nesrečo je izgledalo, da se bodo stiki in bes podzelja sprostile. 10. t.m. so se pokazali v rovu št. 13 nevarni znaki. Iz novih razpok in špranj je pričela vreti na dan voda, sprva počasi, pozneje z naraščajočo silo. Očividno so se vnele nove zaloge plina nekje globlje in je ta pritisk iz globine izganjal vodo, ki so jo prej napeljali v rudnik, da bi pogasili požare. 11. t.m. brizgnil iz zemeljske špranje 30 metrov visok vodni steber, ki je izpreminjal vso okolico v blatno morje. Prebivalstvo vasi Caviaga je prestrašeno zapustilo svoje domačije. Ob 12 uri in pol so se zrušili stolp in zgradbe okrog rova št. 13 in 14. Nesreča se je razširila na rov št. 11, ki se tudi bil poplavljen. Nasprotno pa je prišlo v rovu št. 6 do veljke eksplozije, ki je uničila odvodne cevi metana. Proti večeru se je stanje pomirilo; strokovnjaki smatrajo, da vas Caviaga ni več v nevarnosti.

Starorimski Seneca nam poroča o «svetem ognju», ki večno bruha iz zemlje nekje v Mali Aziji. Ni to edinstven primer in stare bajke nam vedo povedati o pošastnih in stalnih ognjenih zubljih, ki jih strašni zmaji ali razsrjeni bogovi bruhajo na svet iz svojih podzemskih kraljestev.

Pojav ognja, izvirajočega iz zemeljske notranjosti ni danes nič neznanega. Vendar se mi, navadni zemljani, mnogo ne zanimamo zanj. Tembolj ga pa poznajo in se ga boje rudarji, ki si svoji trdi kruhek služijo globoko v zemeljskem drobovju v stalni življenski nevarnosti. Cesto pretrese svet novica o kaki strašni rudniški katastrofi, nastali zaradi «jamskih plinov» in ki je zahtevala toliko in toliko človeških žrtev. Znanstveno pravimo temu «jamskemu plinu» — metan.

Leta 1908 so na Erdeljskem (zapadna Romunija) vrtali v zemljo in iskali ležišča kalijeve soli. Zadeli so pa na plinski vrelec, ki je dajal dnevno 40.000 kb m plina. Pri nadaljnih vrtanjih so zadeli še na 30 drugih plinskih vrel, ki so skupno dajala dnevno po 1.500.000 m3 metana in so ga uporabili za razsvetljevanje ulic bližnjih mest. Gorečі vrelci metana niso bili v teh krajih nikaka novost, ker so ljudje že poznali vrelce «goreče vode» že od davna.

Kaj je metan? Da je plin in da gori, smo že spoznali. Je pa spojina dveh zelo znanih plinov: ogljika (kemijski znak C = carbonium) in vodika (H = hydrogenium) in se tvori vedno tam, kjer gnijejo organske snovi (umrle živali in rastline). To gnitje organskih snovi je seveda kaj pogost pojav in poznamo zato za metan razliena imena: «jamski plin» smo že imenovali; isti vidi «gnojna voda»; iz barij in močvar se dvigajo številni mehurčki, ki jih povzroče «barski» ali «močvirski plin».

Kakor že omenjeno je najnevarnejši «jamski plin». V premogokopih se je nabral v špranjah med skladi p remoga metan, ki zahteva posebne varnostne ukrepe, veliko opreznosti in tudi posebne rudarske svetilke, da se plin ne vname. Iz gorečega metana rudarju ni rešitve, strahotne eksplozije uničujejo rove in naprave, obenem se pa vname tudi premog. Rudarske svetilke so zavarovane s kovinsko mrežico, ki obdaja plamen tako, da ne more uhajati skozi njo na prosto.

No, sedaj si pa že lahko pojasnimo Senecov «sveti ogenj». V zemlji so se na gotovih mestih nabrale ogromne zaloge metana in pridrle na dan. Tako čenijo, da bodo metanove zaloge na Erdeljskem zadostovale za 200 let. Če se uhajajoči metan iz kakršnegakoli razloga (žigica, strela...) vname, zagori z močno eksplozijo in je gašenje seveda kaj težko in zamudno delo.

Plin je brezbarven in brez okusa, kar povečuje nevarnost v premogovnikih, ker ga rudarji ne morejo pravočasno ugotoviti in preprečiti nesrečo.

Na izvire metana naletimo na petrolejskih poljih, saj nafta sama ni nič drugega kot zmes raznih ogljiko-vodikovih spojin. Pri navrtanju naftinega vrelca zavre na dan najprej metan in šele temu sledi steber nafte. Tu najdemo najčistejši metan. Lahko je pa metan pomešan tudi z drugimi plini. Izvir plinov pri Bujavici (na Hrvaškem, ob žel. progi Pakrac - Lipnik), ki daje dnevno 40.000 kb m plina, sestoji iz: 93,20% ogljikovega okisa, 0.33% ogljikove kisline, 0.67% kirika in 4.9 dušika. So pa tudi izvirki, po katerih uhajajo iz zemlje še drugi plini, na pr. žveplen plin, ogljikova kislina sama itd.

Ko se podzemski plini sproščajo trdih zemeljskih sten, vro na dan z večjim ali manjšim pritiskom. Tako je na pr. pritisk vrelca pri Bujavici enak 28 atmosfer, drugod je često še močnejši. Če s svojim ogromnim pritiskom plin sam prodre zemeljske plasti, ki ga oklepajo, povzroča bolj ali manj občutne potrese. Isto se pa dogodi tudi pri vrtanju v zemljo. Tako je v Bujavici, ko so z vrtanjem naleteli na plin, nastala avgusta 1922 močna eksplozija plina pod pritiskom okoli 50 atmosfer in je uhajajoči plin metal pesek in zemljo 50 m v zrak, okolica je pa začutila potres.

Razen za razsvetljavo mestnih ulic, je metan primeren tudi za razsvetljavo železniških voz. Tako je izvir pri Bujavici dobavljal železniškemu ravnateljstvu v Zagrebu mesečno 27 - 36.000 kb m plina. Uporablja se pa metan še v nekatere druge svrhe, iz njega pridobivamo metilov (lesni) alkohol, formaldehid (formalin, formol), iz katerega proizvajajo zopet mravljinčno kislino, dalje dajejo metanove soje odlično barvo in črnilo. Skratka: današnja sintetična organska kemija proizvaja iz metana preko 150.000 raznih organskih snovi.

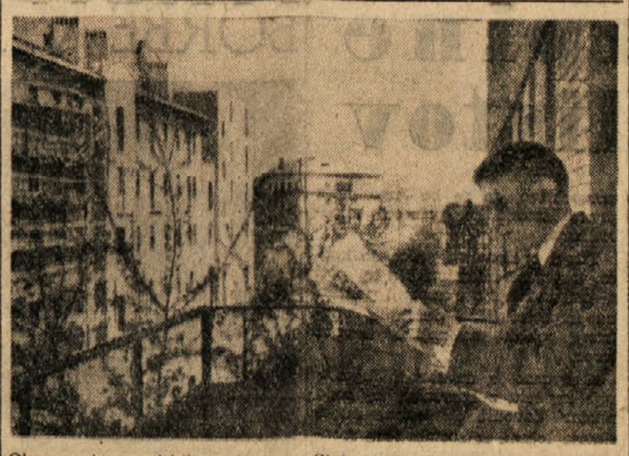

Obnova stanovanjskih poslopij v Stalingradu. Od 40.00z porušenih hiš jih je že 30.000 obnovljenih. Tako skrbi socialistična država za dvig življenjske ravni svojega ljudstva. Le državam v katerih vlada skupina, ki je oddeljena od lastnega ljudstva, se ne zanima v prvi vrsti za to, da bodo ljudske množice živele človeka dostojno življenje. Titova skupina je morala po treh letih svojega paševanja priznati, da na tem polju ni bilo nič storjeno.

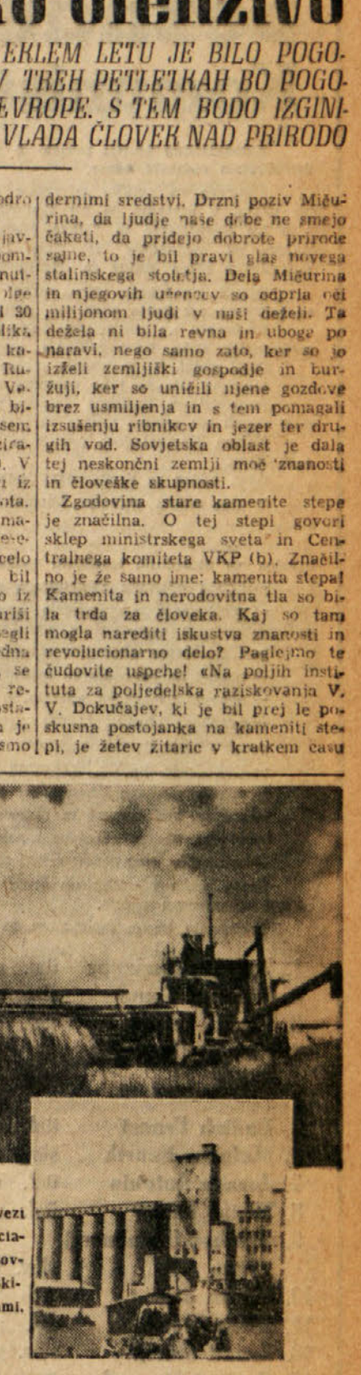

Kmetje dobivajo v Sovjetski zvezi vso podporo države. Dežela socializma je preskrbela kolhoze in sovhoze z najmodrejšimi poljedelskimi stroji, skladišči in shrambami.

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Povzročitelj tuberkuloze je droben bacil, ki meri le 1 do 3 tisočinke milimetra. To pomeni, da bi morali postaviti v vrsto tisoč bacilov, da bi dobili dolžino 1 ali 3 milimetrov. Čeprav tako majhen, je ta bacil silno odporen proti vsem kemičnim sredstvom, ker ima voščeno ovojnico, ki ga brani, da vzdrži dolgo v vseh običajnih razkužilih, ki hitro uničijo druge bacile. Posebno dolgo vzdrži v vlažnih in temnih prostorih, kamor ne prodre dnevna svetloba. Bacil TBC je namreč sila malo odporen proti sončnim žarkom in toploti, a mu nasprotno mraz ne škoduje zlepa. Če je izpostavljen neposredno sončnim žarkom propade najkasneje v pol uri.

Voščena ovojnica bacila TBC je tudi razlog, da je borba našega telesa proti njemu mnogo težja. Poleg tega pa izloča bacil tudi strupena toksine, ki so izredno strupeni za naše telo. Zato ker še danes ni zdravil, ki bi kot v drugih bolezniih lahko na mah prekinila tuberkulozo in je nasprotno zdravljenje dolgotrajno, polaga medicina še danes največjo pažnjo na to, da se bolezen prepreči že pred nastankom, da se prepreči okužba.

Tuberkuloza je nalezljiva bolezen, ki ni nikakor dedna in če pravočasno odstranimo otroka od tuberkulozne matere, otrok ne obboli. Po računih znanstvenikov pride do večine okužb (90 odst.) z neposrednim prenosom bacilov, okuženega prahu ali kapljic, ki jih vdihe zdrav človek v pljuča. Le majhen odstotek obolenj za tuberkulozo je posledica zavživanja okužene krene: tu gre po navadi za mleko tuberkuloznih krav. Okužbo s tuberkuloznim mlekom preprečimo najlažje s tem, da prevremo mleko, če nismo sigurni ali je krava bolna ali ne.

Če pa imamo pri družini jetičnega bolnika, je treba v prvi vrsti, da se pred njim pazimo in da tudi bolnik pazi, da ne okuži drugih. Pri kašljanju, kihanju ali govorjenju lete drobne nevidne kapljice z TBC bacili 1 in pol do 2 metra daleč in je zato potrebno, da drži bolnik roko pred ustmi, da tako prestreže kapljice. Držati mora pred usti hrbet leve roke in ne desno, ker sicer okuži roko sočloveku, ko mu da roko. Stanovanje, kjer je nekdo bolan na jetiki, bomo pogosto zračili in pazili, da pride skozi odprto okno mnogo sončne svetlobe, ki je najboljše razkužilo proti TBC.

Nadaljni vir okužbe je kot smo že omenili prah, ki je okužen z bacili TBC. Če bolnik pljuva po podu, se seveda okuži prah, ki ga vdihujejo nato tudi zdravi ljudje. Kjer imamo jetičnega bolnika pri hiši, mora biti tudi pljuvalnik, ki naj bo v primerni višini, da bo lahko pljuniti v njega in da se ne bo mazal pod okoli pljuvalnika, ker sm osicer malo opravili z pljuvalnikom. V pljuvalniku naj bo razkužilo. Poleg tega pa ga moramo vsakih nekaj dni opreti v vreli vodi.

Tuberkulozni bolnik naj spi v ločenem prostoru in ne sme poljubljati svojcev. Posebno moramo paziti, da bodo otroci ločeni od bolnika, bodisi po dnevi ali pa noči.

BELO JADRO

Zora Košuta Jugova

Mali Tine je ležal na školju, ki je bil obdan od morja, gledal v nebo in si polglasno prepeval. Pomladanski vetrič je božal njegovo drobno zagoreło telesce. Sem je prihajal iz tistih temnih ulic starega mesta, kjer ves dan vreščijo otroci, se kregajo ženske in razgrajajo pijanci, kjer sija revščina z vseh obrazov, v vsakem glasu, vsakem smehu, še celo v zateglem zvoku harmonike je nekaj tesnobnega, težkega, da ti zveni v ušesih še dolgo potem, ko si že zdavnaj iz teva hrupa.

Obala je zdaj že skoro prazna. Tinek si je poiskal samoten školj tako da nihče ne moti njegov mir. Tu je namreč njegovo kraljestvo. Vse je njegovo: širno morje in ti gladki opolzki školji, tik pred njim Miramar s svojimi prekrasnimi parki, po katerih tako rad blodi z očmi — malo niže Devin obkrožen z neštetimi pravljicami — in še tam preko zaliva, širna zelena furlanska planjava z izlivom Soče v morje. In še vsi ti neštetі valovi, ki se zaganjajo v njegov školj ter mu tiho prišepetavajo o vseh tajnah življenja, ki ga obdaja. Tu je Tinek srečen. Tu srka vase življenje in zdravje, ki mu ga v tisti mračni ulici krade vlaga podzemnega stanovanja. Najraje bi se nikoli ne vrnil tja, toda tam ima on mamo. In mama ima samo njega. Ona nima vsega tega širnega kraljestva, njo ne božajo sončni žarki po zagoreli polti, niti neba nad sabo skoroda ne vidi. Prepojena s tobakovim duhom prihaja vsak večer iz tovarne bleda domov. Vse to zaradi njega, svojega malega Tineta. Ko ga zvečer poljubi na črne, iskreče se oči, vsrka vase žgrek tistega sonca ki sije iz njih in za ta drobeп žarek, ona živi in dela.

Mali čolnič se skoro neslišno približa Tinekovemu školju. V njem sloni mlada deklica z razpuščenimi zlatimi lasmi v katerih se nagajivo igrajo sončni žarki. Poleg nje se upira v veslo mladenič.

«Daj razpni jadro, veter naju hitreje pripelje domov. Pozno je že.»

«Mislis? Meni pa je še vedno prezgodaj. «Nasmehnila se mu je, on pa je razpel jadro, ki se je zasvetilo v večernem soncu, se napelo in že je držal mali čolnička proti mestu. Tineku se je zdelo, da zasvetilo na velikem galebu naravnost v zlat sončni grad.

Dolgo je gledal za belim jadrom in zlatimi lasmi deklice. Potem je videl v daljavi le še malo, svetlo belo piko, v katero so se lovili zadnji sončni žarki. Za čolnom pa je naenkrat zrastla ogromna siva vojaška ladja, ki je kakor teman oblak zasenčila mali čolniček. Malega Tineta je to kar zgrozilo. Še nikoli ni s tako silo občutil grozo in sovraštvo do teh ladij. Ta trenutek se je porodila v njem velika želja, postati mornar. Voziti preko širnega morja ljudi vseh dežel, ljudi katere bi gnala v svet želja po lepotah, ljubezni in pravici. Vojne ladje pa bi potopil na dno najglobljega morja, tako da bi ostala o njih le še smešna pravljica, katero bi stara babica pripovedovala svojim vnučkom. — «...Živeli so nekoč ljudje, ki so sovražili druge ljudi, umišlili so si topove, da so lahko uničevali drug drugega. Velike ladje, ki bi lahko služile ljudem za potovanja, da bi se medsebojno spoznavali, se vzljubili in živeli v prijateljstvu, so uporabljali za pokolja. Bili so sužnji denarja, ki je bil v rokah nekaterih mogotcev, in blesk tega denarja je omamil njih vid, da so slepo streljali v svoje brate. Bila je grozna doba sovraštva...» Tako bodo govorili ljudje in čudili se bodo, da je bila to nekoč resnica.

Tinek se je zamišljeno zagledal v valove, ki so pojgravali z odlomljeno trstiko. Kdo ve odkod jo je zaneslo sem. Tineka je prešinila nova misel: «Jambori» je skoro vzkliknil, potegnil iz žepa krpo, ki mu je služila za robec, jo pritrdil na trstiko in dvignil visoko nad školjem, da je glasno zaplapolalo v vetru. Za en sam bežen trenutek je plaval s svojim školjem po morju. Ko pa se je ozrl navzgor in zagledal raztrgano umazano krpo je zardel in njegovih sanj je bilo konec. «Norec», je pokaral samega sebe, spravil robec, zavihtel trstiko da je zletela daleč na morje in skočil v vodo. Bil je že večer. Poiskal je pod školji še nekaj mušljev in jih zavil v robec. To je bilo edino kar je vsak večer srečen in ves žareč od sonca prinesel materi. Ko se je oblekel in hitel proti domu je pogledal na culo z mušlji, ki jo je držal na roki in grenak nasmeh je preblisnil njegovo lice: «belo jadro». Toda že se je samemu sebi zasmejal: «Kaj za to, mušlji za mamo se pa le v njem».

Ko je stopal po mestnih ulicah mimo bogatih izložb in dišečih restavracij se je zopet zamislil: «Za koga je vse to bogastvo? Cemu so te izložbe zame zaprte, da ne morem vzeti iz njih košček tiste lepe rjave čokolade, vsaj majhen košček. Ko je bil očka še živ, so bile te izložbe tudi zanj in ko sta se takole vračala zvečer domov, sta vselej kupila nekaj tudi za mamico. Zdaj pa očeta ni več, vzela ga je vojna, «In pred njegovimi očmi je zopet zrastla tista ogromna siva vojna ladja, ki jo kakor bodeče ščetine obdajajo dolge cevi kanonov. Stisnil je zobe in pesti in tiho siknil: «Prekleta».

Ko je prišel domov je še vedno sijalo iz njegovih oči sovraštvo in srd. Materi ta pogled ni ušel, zato ga je nežno privila k sebi in vprašala: Kaj ti je Tinek?

«Mama, kaj bi se lahko pobrala z vseh vojnih ladij tiste grde cevi kanonov. Mesto njih pa bi se razpelo nanje velika bela jadra. Kako bi bilo potem lepo. Gotovo bi potem noben dečck ne ostal več brez očeta».

Mali ga je še bolj stisnila k sebi, skrila v njegove kodrčke solzo in mu tiho šepnila. «Prav imaš, Tinek.»

Seznam kandidatov Komunistične partije STO

Komunistična partija poziva b bližnjih volitvah vse delavce, demokrate in vse ljudstvo v borbo za demokratski občinski odbor.

Priprave na volitve se vrše v protidemokratičnem vzdušju in v znaku Atlantskega pakta; onega vojnega pakta, v katerega je bil Trst vključen proti svoji volji. Imperializem hoče vzdrževati Trst s pomočjo De Gasperijeve in Titove vlade kot gospodarsko uničeno, stalno, vznemirjevano vojno bazo, obsojeno na porušenje iz Trsta hoče napraviti središče mednarodnih spletk in nastopov proti demokratskim silam Italije in Jugoslavije ki se bore proti svojim vladam.

Zaradi svetovnega miru, zaradi varnosti našega mesta in v interesu vseh pošenih meščanov je nujno potrebno združenje obeh con, odstranitev vseh zasedbenih vojaških sil in ustalitev življenja v ozemlju.

Predpogoj za ostvarjenje teh teženj je danes imenovanje guvernerja, kar bo omogočilo tudi nadaljnje mednarodne stike. Kdor odklanja porazume, pripravlja vojno: vojna pa pomeni popolno uničenje Trsta.

Proti vojni, ki je postala stvarna nevarnost, se morajo združiti .si oni, ki hrepene po miru.

Mirovne sile so tako ogromne, da bodo — odločne in združene — z lahkoto preprečile vojno.

Imperializem izkorišča volivno kampanjo za ustvarjanje sovraštva med meščani in nesporazumevanje med narodi ter ugodne pogoje za spopade.

Namen Komunistične partije je izkoristiti predstoječe volitve v borbo za mir in za demokratske svoboščine.

Glas, oddan za demokratski bčinski odbor, je važen prispevek v borbi za mir.

V tem smislu objavlja Komunistična partija svoj

VOLIVNI PROGRAM

zgrajen na naslednjih temeljnih točkah:

— široka občinska samouprava naj omogoči svetom razvijati nemoteno delovanje v korist meščanov;
— spoštovanje narodnostnih pravic, posebno onih do Slovencev, ki so bile doslej najbolj gažene, ter odstranitev vseh narodnostnih, političnih in verskih zapostavljanj;
— ozdravljenje občinskih financ in uvedba reform, ki naj zagotove pravičnost javnih dajatev;
— ukrepi za gospodarsko obnovo in proti brezposelnosti;
— obnova upravnega aparata, ki naj zagotovi obrambo interesov vseh občinskih nameščencev;
— gradbena obnova, ki naj agotovi vsakemu meščanu lastni dom s primernimi najemninskimi pogoji;
— izboljšanje javnih ugodnost ter prilagoditev njihovih stroškov zmogljivosti meščanov;
— izboljšanje šolskih, kulturnih in športnih pogojev;
— davčne olajšave kmetom ter razne druge pomoči in olajšave;
— nadzor nad cenami in pocenitev najnujnejših življenjskih potrebščin;
— ukrepi, ki naj zagotove uspešno zdravstveno in pomožno službo;
— ostvaritev turističnih možnosti v mestu in okolišu.

Svojo borbo v občinskem svetu bo Komunistična partija, partija delavcev in ljudstva, posvetila uresničitvi omenjenega načrta.

KP objavlja imena kandidatov, ki se bodo borili za uresničitev programa.

1.	**Pogassi Giuseppe**	ital.	odvetnik		
2.	**Ridovec Stane**	slov.	pravnik		
3.	**Ferlan Oscar**	ital.	profesor		
4.	**Žbogar (Brocchi) Karlo**	slov.	dr. trg. ved (brez stranke)		
5.	**Radich Ernest**	ital.	delavec		
6.	**Malalan Henrik**	slov.	delavec		
7.	**Juraga Antonio**	ital.	uradnik		
8.	**Weiss Laura**	ital.	zdravnica		
9.	**Gombač (Gombacci) Franc**	slov.	uradnik		
10.	**Braun Ato**	ital.	inženir		
11.	**Ghetz Mario**	ital.	pr. delavec		
12.	**Casali Marija**	slov.	gospodinja		
13.	**Sartori Lionardo**	ital.	dr. kemije		
14.	**Gerbec Danijel Marij**	slov.	uradnik (brez stranke)		
15.	**Semilli Emilio**	ital.	delavec		
16.	**Cattaruzzi Giuseppina**	ital.	uradnica		
17.	**Gerlanc (Gherlani) Anton**	slov.	uradnik		
18.	**Vardabasso Giorgio**	ital.	trgovec		
19.	**Pacchioni Nata'e**	ital.	trg. pomoč.		
20.	**Košuta Justo**	slov.	gled. igr.		
21.	**Pratolongo Guido**	ital.	trgovec		
22.	**Castellani Avgust**	slov.	delavec		
23.	**Donini Enzo**	ital.	visokošolec		
24.	**Calabria Arturo**	ital.	novinar		
25.	**Krečič Venceslav**	slov.	uradnik		
26.	**Sorgo Giovanni**	ital.	delavec		
27.	**Marega Carlo**	ital.	uradnik		
28.	**Grisoni Nello**	ital.	delavec		
29.	**Petronio Bruno**	ital.	delavec		
30.	**Sabadin Renato**	ital.	trgovec		
31.	**Novak Giusto**	ital.	delavec		
32.	**Vigna Orfeo**	ital.	delavec		
33.	**Rabar Silvij**	hrv.	delavec		
34.	**Stolfa Ada**	ital.	delavka		
35.	**Kozlovič Anton**	slov.	delavec		
36.	**Oliva Adriano**	ital.	stavec		
37.	**Gorianz Luigi**	ital.	delavec		
38.	**Debevec (Debelli) Pavel**	slov.	delavec		
39.	**Zuiz Ruggero**	ital.	pr. delavec		
40.	**Apollonio Adalgisa**	ital.	uradnica (brez stranke)		
41.	**Ressaver Giovanni**	ital.	delavec		
42.	**Zol Luigia**	ital.	gospodinja		
43.	**Pascottini Vittorio**	ital.	delavec		
44.	**Cossutta Ester**	ital.	uradnica		
45.	**Rabar Metod**	hrv.	šofer		
46.	**Bonivento Santo**	ital.	prod. rib		
47.	**Prelc Albin**	slov.	delavec		
48.	**Modena Bruna**	ital.	uradnica		
49.	**Zuccoli Josip**	slov.	trg. pomoč.		
50.	**Pugliese Mario**	ital.	uradnik		
51.	**Canciani Lodovico**	slov.	delavec		
52.	**Pieri Edgardo**	ital.	uradnik		
53.	**Jenko Egidio**	ital.	mesar		
54.	**Ursič (Ursini) Avrelij**	slov.	mornar		
55.	**Valenti Rodolfo**	ital.	delavec		
56.	**Čebulec Slava**	slov.	gospodinja		
57.	**Paoli Angel**	hrv.	delavec		
58.	**Borzaghini Guido**	ital.	delavec		
59.	**Gustinčič Stefan**	slov.	delavec		
60.	**Perosa Silvano**	ital.	mornar		

Tik pred napadom na trdnjavo Frankovih fašistov v Santa Maria della Gabeza pri Pozo blanco v Andaluziji. Na sliki vedimo tov. Vidalija (z daljnogledom), tedaj poveljnika 5. regimenta, ki je štel 250.000 mož. Napad na trdnjavo se je vršil dne 5. maja 1937. Tega dne je bila frankistična postojanka vzeta. Ko je bila objavljena resolucija Informbiroja, so Babičevi agenti in špijoni OZNE zahrbtno razširili vprašanje: «Kje je bil Vidali, ko smo se borili proti okupatorju?». Hoteli so prikazati, češ da se je tov. Vidali skrival na varnem, a da so oni, Babičevi agenti in malomeščanski elementi okrog njega, prelivali kri.

Slika nam zgovorno kaže, da se je tov. Vidali boril že dolgo pred poslednjo svetovno vojno v prvih vrstah proti fašizmu in nacizmu in njihovim napadalnim načrtom, med drugim tudi v Španiji

Borbe v okraju Madrida (Cuartel de la Montagna), ki so ga zavzeli 20. julija 1936. španski partizani.

Špansko ljudstvo se bori za nov 14. april

14. aprila je bila proglašena španska republika - Bodoča demokratična španska republika bo bolj podobna deželam ljudske demokracije nego tistim republikam, ki skušajo sprejeti Frankovo vlado v napadalni protisovjetski blok

Kako se nam zdi oddaljen 14. april 1931., ko je špansko ljudstvo s svojo mirno zmago na upravnih volitvah razvrednotilo politične volitve ter odpravilo kralja Alfonza XIII in proglasilo republiko.

Ta dan je časovno oddaljen tudi zaradi tega ker se je špansko ljudstvo prepričevalo v borbah in razočaranjih, da se Republiko izvojuje in utrjuje samo z uresničenjem tistih reform državnega ustroja, ki onemogočajo vsak revanšni poskus starih vladajočih razredov.

Zmaga na upravnih volitvah je napravila konec dolgi periodi, v kateri je diktatura Prima de Rivera s sokrivdo monarhije privedla deželo v vojaško katastrofo v Maroku, v gospodarsko zmešnjavo in v političen in moralen bankrot. Začela se je torej nova faza, ki pa jo je že onečedil desničarski kompromis in v kateri so nameravali tisti, ki so zamenjali monarhijo, rešiti prejšnji sistem z ohranitvijo njegovih temeljev in njegovih razredov.

Republikanski režim si je zelo malo prizadeval da bi utrdil republiko in da si bi pridobil zaupanje ljudstva, ki je izšlo iz tiste periode obubožano, lačno in žejno svobode, kruha, dela in zemlje.

V polfevdalni agrarni Španiji sta bila 2% veleposestnikov, ki so imeli več nego 100 hektarjev zemlje in tako 67% vse zemlje, medtem ko je bilo 84% malih in srednjih posestnikov, ki so imeli manj od 100 hektarjev in komaj 13% vse španske obdelane zemlje. 2.000.000 poljedelskih delavcev pa je bilo brez vsakršnega koščka zemlje. Od aprila 1931. do novembra 1933., ter od februarja do julija 1936. je republika razdelila samo 116.847 hektarjev zemlje — in še to proti odplačilu — 12.260 kmetom!

Istočasno pa je Cerkev imela v svojih rokah tretjino obdelane zemlje in tretjino vsega bogastva. Republika se ni niti s prstom dotaknila tega velikanskega bogastva.

Vojska, ki je prej štela 20 divizij in 17.350 oficirjev in ki je stala državo 640 milijonov pesetasov, čeprav ni grozila Španiji nobena zunanja nevarnost, je bila delno omejena, toda ne toliko, da bi se omejilo tudi protidržavno in prevratno delovanje njenih oficirjev.

Republikanske vlade niso bile «ekstremistične» vlade. Nasprotno, prizodevale so si — namesto da bi udarile po kapitalistih, ki so ohromili industrijo ,odnašali svoje kapitale v inozemstvo in povzročali gospodarsko zmedo; namesto da bi napadle veleposestnike, ki so organizirali in podpirali belo gardo in falangiste; namesto da bi očistile vojsko in policijo vseh prevratnikov; namesto da bi razlastile visoke hierarhije cerkve, ki so imele velika zemeljska bogastva —, da bi ustavile gibanje ljudskih množic, onemogočile stavke in pošiljale Guardio Civile proti kmetom, ki so zahtevali zemljo.

V tem ozračju usodne neodločnosti in šibkosti, je bila omogočena reorganizacija reakcije pod okriljem Vatikana. Tako se je tudi zgodilo, da se je reakcija opogumila, organizirala gospodarsko in politično sabotažo proti Republiki, razcepila republikansko-socialistične sile in zmagala na volitvah v oktobru 1932. Že takrat je bil Gil Robles, voditelj Ljudske akcije (španske demokristjanske stranke) in zveze vseh reakcionarnih sil (CEDA), v kontaktu z Mussolinijem. Te kontakte pa je podpiral Vatikan.

V času dveh let («črnih let») je špansko ljudstvo težko plačalo šibkost svojih voditeljev. V oktobru leta 1934. v času revolucionarnega gibanja, ki so ga vodili komunisti in socialisti, je bilo 5000 umorjenih demoljubov, 30.000 aretiranih in mučenih ter 200.000 iz dela odpuščenih delavcev.

Samo v februarju 1936, in to po zaslugi Ljudske fronte, je ljudstvo ponovno zmagalo. Toda ta zmaga je kratko trajala. 18. julija istega leta so se reakcionarne sile, ki so jih podpirali Mussolini, Hitler in Vatikan, poslužile vojaške ustaje in tako prisilile špansko ljudstvo, da je zagrabilo za orožje. Tako je 32 mesecev junaško branilo svoje pridobitve proti neizmerno večjim in boljše oboroženim silam, ki jih je podpiral mednarodni fašizem in ki so dobile poguma zaradi politike «nevmešavanja», ki jo je navdahnil nepopravljivi izdajalec Leon Blum ter jo podpiral angleški laburizem. Epopeja druge osvobodilne vojne španskega ljudstva se je trenotno končala z izdajstvom polkovnika Sigismunda Casado in njegovih političnih sodelavcev v službi tujega imperializma, ki ni hotel... vmešavanja.

V drugi svetovni vojni je bil Francisco Franco, «najljubši sin» Vatikana, zaveznik Hitlerja in Mussolinija, poslal je proti Sovjetski zvezi svojo divizijo, dal je jima na razpolago surovine, luke, letališča; njegova poslaništva so postala središča nacifašističnega vohunstva. Tako so štirje veliki v Potsdamu sklenili, da je njegov režim izven zakona. Tudi OZN je večkrat potrdila te izjave v San Francisco, Londonu, New Yorku in Parizu. Washingtonska vlada je celo objavila «Belo knjigo», ki predstavlja dokumentirano obtožbo proti Francovi Španiji, ki je postala pribežališče nacifašistov. 12. decembra 1946. je OZN napovedala, da predstavlja Francov režim stalno nevarnost za mir ter je ukazala, naj vse dežele prekinejo svoje diplomatske odnošaje s sedanjo Španijo.

Istočasno pa je kardinal Spellmann, bodoči «Atlantski papež», izjavljal, da je «Francisco Franco zelo odkritosrčen, resen in inteligenten človek, človek, ki je lojalen do svojega boga, ki se je popolnoma posvetil blagostanju svoje dežele in ki je končno pripravljen žrtvovati se za Španijo».

Franco je odgovoren za usmrtitev milijona republikancev, ki so umrli v vojni, v ječi, v francoskih in nemških koncentracijskih taboriščih. Danes je v španskih ječah preko 120.000 političnih jetnikov, med temi pa 20.000 žena. Samo od januarja 1948 do februarja 1949 — podatki so nepopolni — je bilo ustreljenih 80 antifašistov, ki so bili obsojeni z rednim procesom, 578 pa jih je bilo ustreljenih brez procesa. Drugih 60 pa pričakuje smrt v ječah Barcellone, Bilbaca, Madrida, Albaceta, La Corune, Seville, Saragoze.

Na čelu kampanje za «rešitev mučenika Mindcentija» je Francisco Franco! Franco je danes «poštenjak». Gospod Marshall je dejal o njemu, da je najcenejši zaveznik, Schaffer, član predstavniške zbornice Washingtona, je pred kratkim dejal: «Najboljšo pomoč, ki nam jo morejo nuditi Spanci, je ta, da nadaljujejo svojo borbo proti komunizmu». Franco posveca borbi proti komunizmu 42,9 odst. svojega vojaškega proračuna in je 9 krat povišal izdatke za pravosodni aparat. Je v resnici pravi model režima, ki mu skuša slediti De Gasperi.

Sedaj ne govore več o sankcijah proti Francovemu režimu. Nasprotno. Povišali so svoj uvoz in izvoz. Shumann je odprl francosko mejo. Anglo-Američani so se polastili petroleja, letalskih družb, rudnikov in industrij. Ustvarili so že 13 strateških baz v Španiji in so jih plačali z vsoto 2000 milijonov pesetasov, Chasa National Bank je dala 26 ton zlata in 25 milijonov dolarjev, ki so jih vložili v Londonu. Franco se je obvezal, da bo naložil 10 milijonov dolarjev v izgradnjo letališč in 2 milijona za izboljšanje telefonske mreže. United Press (Združeni tisk) je dejala 20. 3. 49., da predvideva ameriška Bela knjiga, da lahko postaneta Nemčija in Španija članici Atlantskega pakta.

To je vprašanje časa. Franco čaka in je gotov svojega uspeha in naravne trdnjave Pirenejev. Njegov zunanji minister, Martin Artajo, zagotavlja, da je usoda Španije in ZDA nezdružljiva ne samo zaradi zgodovine, marveč tudi in predvsem zaradi skupnih interesov.

Francova Španija je edini režim, ki naj bi pristojal članicam Atlantskega pakta! Te dežele bi torej morale biti po vzoru Španije, v rokah klero-fašističnega režima, ki naj temelji na policiji, na puškah, naj bo v vsakem pogledu protikomunističen in na vsak način ubogljiv ukazom prekooceanskih monopolistov.

Toda tudi v Španiji, kakor v Grčiji in Italiji, v Franciji in v vseh deželah, kjer vladajo gnili in od zgodovine že prekoračeni razredi, se dogaja nekaj, kar ne gre imperialistom v klasje.

So stavke in manifestacije ljudskega nezadovoljstva; obstajata komunističen pokret in fronta, ki združuje vse demokrate; vedno bolj se razširja — kar priznavajo tuji dopisniki — kritika proti vladajočemu režimu; obstajajo končno tisti občudovanja vredni partizani, ki nadaljuje vojno, na tisoče in desettisoče jih je; postajajo vedno številnejši: v mestu, po ravninah, po gorah Aragone, Biscaglie, Asturie, Estremadure, Andalužije in Levanta.

In če Francu ni uspelo v drugi svetovni vojni, da bi pognal špansko ljudstvo v vojno na strani Osi, ravno tako in še manj mu bo uspelo, da bi ga prisilil v vojno proti Sovjetski zvezi, ki je bila edina dežela poleg Mehike, ki je bila na strani Španske republike.

Ljudstvo se z junaštvom, ki je v resnici legendaren, bori za drugi 14. april, za ponovno izvojevanje svoje republike, ki bo gotovo mnogo silenejša republikam ljudske demokracije kakor pa tistim republikam, ki se pripravljajo, do sprejmejo v svoje vrste teroristično in fašistično madridski režim.

VITTORIO VIDALI

11 april - praznik političnih preganjancev

Pod vodstvom Sovjetske zveze so vodili miroljubni narodi vsega sveta borbo proti nacizmu in fašizmu v drugi svetovni vojni. Vodili so jo s ciljem, da uničijo naci-fašizem na vojaškem, političnem in gospodarskem polju, da bi tako ustvarili pravičen in trajen mir.

Največ žrtev so pretrpeli s strani naci-fašistov tisti milijoni in milijoni ljudi, ki so se borili proti tiraniji in so bili zato metani v zapore in so umirali po koncentracijskih taboriščih in na bojnem polju. Sto tisoči in milijoni so umrli pod strašnimi mukami, kot talci ali pa radi bolezni, ki so jih dobili v zaporih ali pa v taboriščih.

V drugi svetovni vojni je naci-fašizem ojačal in poostril ta teror, tako, da so znana po vsem svetu njegova koncentracijska taborišča in sistem množičnega terorja z masovnimi pokolji celih narodov.

Milijoni in desetine milijonov je pa tudi tistih, ki so preživeli strašno tragedijo, ki so bili preganjani radi svojega političnega prepričanja, radi svoje narodnosti ali rase ali pa morda vere.

Vsi ti ljudje, ki so bili preganjani od naci-fašizma slavijo 11. april kot svoj mednarodni praznik: kot mednarodni dan političnih preganjancev. 11 april pa ima letos poseben pomen. Letos obstaja dejanska nevarnost vojne. Anglo-ameriški imperializem je nadomestil prokleti nacifašizem in sanja o svetovni nadoblasti in gospodarskem izrabljanju, v svetu, ki ga hoče izpremeniti v veliko koncentracijsko taborišče zasužnjenih narodov.

To so cilji vojaških paktov, v prvi vrsti Atlantskega pakta, ki so pakti vojne in priprav za napad proti Sovjetski zvezi in deželam ljudske demokracije. To so vojaške pogodbe proti vstajam kolonialnih narodov in demokratičnim silam vsega sveta. Ena plat vojaških priprav za novo svetovno klanje, ki ga hočejo veliki kapitalisti, je divji teror reakcionarjev v Španiji in Grčiji, kruti nastopi policije v Italiji in Franciji, sodne razprave proti komunistom in protižidovske kampanje v Združenih državah, val preganjanj in terorja proti vsem demokratičnim svoboščinam in množične aretacije v južni Ameriki; drugo plat vojnohujskaških ciljev imperialistov vidimo končno tudi v vojnah, ki so jih že sprožili proti kolonialnim narodom.

Zato je 11 april dan borbe za mir, borbe proti terorju in za solidarnost z vsemi žrtvami reakcije in imperializma.

Trst je po sklepu imperialistov in njihovih tukajšnjih hlapcev sektor «mrzle vojne», strateška baza. Sovražniki miru so sovražniki Trsta in oni pojačujejo preganjanja proti demokratom v naši coni zato, ker je njihova misel, da mora strateško področje biti pokopališče za demokracijo in svobodo.

Sodne razprave proti partizanom, aretacije, grožnje, omejitve svobode in drugo imajo cilj, da terorizirajo ljudstvo in da uničijo demokratične organizacije.

Za nas politične preganjance iz časov borbe proti naci-fašizmu, za nas se včerajšnja borba za demokracijo nadaljuje tudi danes. Na današnji dan se strnimo in združimo še tesneje z brati v vsem svetu in utrdimo naše vezi z demokratičnim pokretom v Italiji proti kateremu se zaganja z vso silo ofenziva De Gasperijeve reakcije, a utrdimo tudi naše vezi z zdravimi silami Jugoslavije, ki se bore proti skupini izdajalcev. Ti so sprožili v lastni deželi teror proti onim, ki se upirajo, da bi Jugoslavija iztopila iz mednarodne fronte miru in demokracije.

Pozdrav političnim pripornikom

Zveza bivših političnih preganjancev Trsta pošilja ob svojem Mednarodnem prazniku svoje bratske in najtoplejše pozdrave. Spominja se vedno dobro tovarišev, ki se nahajajo v zaporih zato, ker so bili v prvih vrstah v obrambi človeških pravic proti vsaki krivici in zatiranju. Mi smo ponosni na vas tovariši, na vaš pogum in vaše obnašanje, ki ga rešetke in okovi, ponižanja in grožnje niso zlomile. Mi vam dajemo vso moralno in materialno podporo, ki je v naši moči, da vam pomagamo v borbi za pravično stvar. Priznanje in solidarnost bivših političnih preganjancev in vseh demokratov vas spremlja povsod in časti tako tistega, ki je žrtvoval vse za svobodo.

Vloga Titove skupine v načrtih imperialistov

Naraščajoče sile protiimperialistične fronte s Sovjetsko zvezo na čelu, in pristopanje milijonskih množic k politiki miru, ki jo vodi SZ, izzivajo bes pri anglo-ameriških pretendentih za svetovno gospodstvo. Zato oni mrzlično gledajo na to, da bi čimprej organizirali vojne napadalne bloke.

Zaradi tega je borba za mir postala ostrejša. SZ z genialnim voditeljem naprednega človeštva tovarišem Stalinom na čelu, je mobilizirala vse sile milijonskih množic po vsej zemski obli za borbo proti voinohujskaški politiki ZDA.

Te dni je prevzelo ves svet geslo: «Svobodoljubni narodi se ne bodo borili proti Sovjetski zvezi».

Zaradi tega so tovariši Thorez, Togliatti, Grotevol in vse komunistične patrije na svetu izjavili, da se bodo komunisti najodločnejše borili proti anglo-ameriškim vojnim hujskačem in prav s tem izraža delavno ljudstvo svoje miroljubne težnje in ljubezen ter zaupanje do Sovjetske armade.

V tej zaostreni fazi borbe za mir med dvemi frontami, nam postaja popolnoma jasna tudi resnična vloga Titove izdajalske skupine. Očividno postaja, da se je ona dokončno izrodila v navadno bando imperialistične reakcije.

V obliki diplomatske aktivnosti je Titova klika razvila posebno razbijaško aktivnost, da bi podprla ameriške imperialiste. Note vlade FLRJ, ki so bile poslane ZSSR, Bolgarski, Češkoslovaški, Poljski, Romuniji in Madžarski, ob priliki ustanovitve Sveta za medsebojno gospodarsko pomoč, te note so preračunane v namenu da se z njimi oslabi in podkoplje silni ugled Sovjetske zveze in dežel ljudske demokracije.

Danes se je znašla ta skupina na imperialističnih pozicijah v glavnem vprašanju v vprašanju podpore Sovjetski zvezi v borbi proti ameriškim napadalnim paktom, v vprašanju na katerem se preizkušajo ne samo vse komunistične partije nego tudi vse napredne organizacije sploh, ki javno stopajo v borbo proti ameriškemu imperializmu. Diplomatske note, ki jih je beograska skupina poslala Sovjetski zvezi in deželam ljudske demokracije so to jasno pokazale.

Proslava 31 obletnice Sovjetske Armade v tej tako zaostreni fazi borbe za mir dobiva poseben pomen. Kot stožec, kot avantgarda miru žanje sovjetska armada ljubezen in zaupanje milijonskih množic vsega svobodoljubnega človeštva.

Edino Titovi nacionalisti so kot zagrizeni sovražniki ZSSR izkoristili tudi proslavo dneva Rdeče Armade, zato da pokažejo svoje protisovjesko stališče s tem, da podcenjujejo vlogo in pomen Armade kateri naši narodi dolgujejo večno hvaležnost za svojo osvobpditev. Tako stališče Titovcev napram Rdeči Armadi, kot tudi provokatorske diplomatske note, ki so bile poslane prav za časa borbe proti na napadalnemu Atlantskemu paktu, kažejo, da je Titova skupina prejela in da izpolnjuje določene vloge v načrtih imperialista.

Podlo zanikavanje in zatajevanje velikih uspehov ljudskih demokracij v izgradnji socializma in istočasno prikazovanje, da se gospodahski odnosi Jugoslavije z imperialističnimi deželami izvajajo na osnovi enakopravnosti in baje celo na spoštovanju neodvisnosti naše dežele ,vse to je preračunano v namenu, da se našę narode pomiri z perspektivo, da se bo Jugoslavija javno izrodila kot prinesek imperializma.

Titovi nacionalisti gredo do konca v svojem izdajstvu. Na tej poti se oni naslanjajo v zunanji politiki na imperialistične dežele z vnotranji politiki na najbolj krvavi teror.

A sigurno je, da narodi Jugoslavije na čelu z komunisti ne bodo nikdar dovolili, da ostane Jugoslavija ločena iz socialistične fronte na čelo z Sovjetsko zvezo. Jugoslovanski komunisti mobilizirajo vse svoje sile, da se rešijo Titove skupine in vrnejo Jugoslavijo v družino narodov, ki pod vodstvom Sovjetske zveze gradijo socializem.

BORBE V MADRIDU

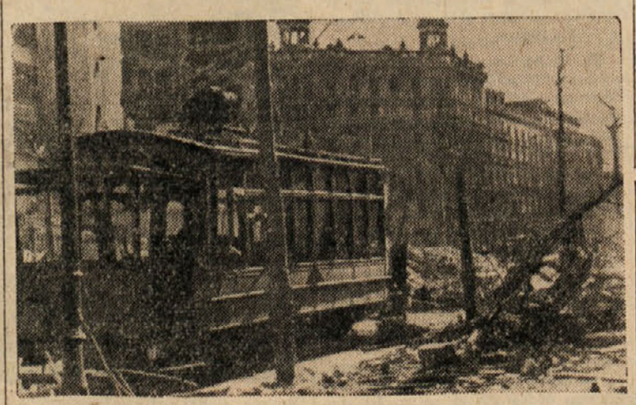

Ulice Madrida po divjem bombardiranju italijanskih in nemških letalcev v Frankovi službi. Španija je bila dežela, v kateri sta nemški in italijanski imperializem preizkusila svoj vojni stroj za veliko svetovno klanje. Pri svojem vmešavanju so uživali fašisti vso podporo angleških in ameriških «demokratov».

GOJENJE GOB

Pri nas je malo kje udomačena gojitev gob, čeprav imamo tudi mi vse pogoje in možnosti, da bi jih gojili. Kdor ima kakšno prosto gredico ali pa nekaj prostora v kleti ali pa kje drugje, nekaj dobrega gnoja in malo dobre volje, lahko prične takaj z gojenjem in bo v kratkem videl, da njegov trud ni bil zaman. Koristi pridelovanja gob so ogromne prvič, nam ne bo treba biti več odvisni od tržišča in drugič, ker bomo skoraj vedno lahko imeli na razpolago nekaj lepih in okusnih gob. Razen tega pa lahko gojimo gobe tudi za prodajo, kar nam bo prineslo lepe koristi.

Od gob ali gliv (Campignon, agaricus edulis) je pri nas poznana le divja klobučnica, ki raste skoraj povsod, posebno pa po gozdovih. Tovrstne, le da užitne gobe pridelamo tudi na umetni način, bodisi v podzemskih temnih ali nadzemskih svetlih prostorih; lahko pa tudi v hlevih, rastlinjakih in celo na vrtnih gredicah.

Najbolj se izplača gojenje gob v primernih podzemskih kleteh, kjer je stalna toplota od 12 st. do 15 st. Celz. Dobri so tudi drugi posebni prostori, v katerih lahko umetno, to je z gretjem ali z ohladitvijo dosežemo nenehoma skoraj omenjeno toploto.

Gobe pridelamo na posebnih visokih gredicah iz konjskega gnoja, ki ga v ta namen na poseben način pripravimo. Najboljši gnoj je od konjev, ki so bili hranjeni z ovsom ali pa rezanico. Ta gnoj stlačimo na kupe v kakem podstrešju ali lopi. Če je presuh ga polijemo z gnojnico. Čez 4 ali 5 dni se gnoj zaradi razkrajanja močno ugreje. Tedaj razkopamo kup, posujemo po gnoju malo nepečene sadre (gibsa), katera ga veže in obvaruje izhlapljiv amonijak ter ga nato spet stlačimo na kup. Z gnojem je dobro pomešati tudi malo listja, po možnosti lipovega in malo zemlje. Vsake 3 ali 4 dni ga je treba prekopati in pretresti ter nato ponovno stlačiti na kup. Po dveh tednih je gnoj že dobro pripravljen. Če je presuh, ga moramo ponovno namočiti z gnojnico ali z vodo. Tedaj napravimo z njega v primernem prostoru, ki je za to določen, od 40 do 70 cm, visoke gredice, katere dobro stlačimo in ob straneh zbijemo. V tako pripravljenih gredicah naraste kmalu toplota na približno 60 st. Celz., ki pa čez nekaj dni spet pade in se nato ustali na približno 20-30 st. Celz. Sele tedaj nasadimo gobine sadike (Champignonbrut). Če so sadike pretrde (Steinbrut) jih moramo razlomiti na kose, velike kakor krompirjevo gomolje. Te kose vsadimo v gnoj 2-3 cm globoko in 15-25 cm na razen. Kmalu nato se sadike gob razrastejo in na površini gnoja opazimo neke bele črte. Čez dva tedna potrosimo po gredici od 1-1 in pol cm. na debelo dobre rahle zemlje, ki pa ne sme biti premokra toda tudi ne presuha. To zemljo pripravimo tako, da zmešamo skupaj enake količine sprhnjene travniške ilovice, sprhlega klevskega gnoja in dobre zemlje iz rastlinjaka, jo stavimo na kup in večkrat premešamo. Po treh ali štirih tednih je že dobra za rabo. Od takrat, ko smo zemljo posuli vlada v prostoru vedno enaka toplota, približno 15 st. Celz. Zemljo je treba včasih poškropiti z vodo, pri čemer pa moramo paziti, da poškropimo enakomerno.

Prve gobe vzklijejo po 30 ali 40 dneh. Spočetka se gobice pokažejo le tu pa tam, toda kmalu vidimo na površini cele skupine klobukov. Pobirati moramo le dorasle gobe. Pri nabiranju moramo paziti, da jih počasi otrkamo, ker drugače lahko pokvarimo njene podzemske korenine. Luknjice, ki nastanejo, ko poberemo gobe, moramo zamašiti z zemljo. Gobe lahko beremo cele 3-4 mesece in v posebno prikladnih razmerah celo pol leta. Nato spet napravimo nove gredice in nove nasade.

Prostor, v katerem gojimo gobe, ne sme biti toplejši od 20 st. Celz. Najbolje je, če vlada v njem stalna toplota od 14 do 18 st. Celz. Biti mora dovolj zračen, ne sme pa biti prepiha v njem. Gnojne gredice moramo včasih poškropiti z mlačno vodo, da se preveč ne posušijo, vendar pa moramo paziti, da niso premokre.

V svetlih prostorih je postopek z gojenjem gob enak temu do sedaj opisanemu, do takrat, ko nasadimo gobine sadike. Takrat moramo gredice pokriti z leso iz slame. V ta namen naredimo na gredicah okvir, na katerega lahko naslonimo leso tako, da leži 10 do 15 cm nad gredico. Lesa mora ostati nad gredico ves čas, ko gobe rastejo.

Ravno tako pridelamo gobe na odprtem prostoru. Julija pripravimo gnojne gredice, po možnosti v suhi in senčni legi, najbolje za kakim zidom. Gredice pokrijemo z deskami, na katere postavimo še listja ali slame. Ko beremo gobe vzdignemo deske le v toliko kolikor potrebujemo, nato gredico spet pokrijemo. Zimski mraz ne uniči gobinega zaroda, zato naslednjo pomlad ponovno vzklije.

GOSTILNA
RISORTA
VINA IN PIVO
TRST Via dell'Istria 3

Posebnost: istrska in vipavska vina
Zaloga raznovrstnih likerjev
Giorgio Vardabasso
UVOZ - IZVOZ
TRST ulica Caccia 10 Telefon 90159